TAS-632(1)

PETITE ANTHOLOGIE DE LA POESIE CATALANE MODERNE

A LA PATRIA (fragments)	B. C. Aribau	(1798-1862)
L'Hortal millor ~~BALADA DE MALLORCA~~	Jacint Verdaguer	(1845-1902)
L'ANY MIL (fragments)	Angel Guimerà	(1849-1924)
EL PI DE FORMENTOR	M. Costa i Llobera	(1854-1922)
LA RELIQUIA	Joan Alcover	(1854-1926)
CANT ESPIRITUAL	Joan Maragall	(1860-1911)
LES QUATRE PRESENTALLES DEL MEU SONET	Gabriel Alomar	(1873-1942)
LA MUNTANYA D'EN SALA	Guerau de Liost	(1878-1933)
Mort del contrabandista ~~CEL DE PARIS~~	Josep Lleonart	(1880)
CAMPEROLA LLATINA	Josep Carner	(1884)
L'OFRENA	J. M. Lopez-Pico	(1886)
COLOR DE PERLA	Josep S. Pons	(1886)
MARÇ	Jaume Agelet	(1888)
SENSE AMADA I SENSE AMIC	A Joaquim Folguera	(1893-1919)
Reco de ciutat (13) CONJURARIA...	Alexandre Plana Carles Riba	(1893-1940) (1893)
NIT DE PRIMAVERA	Clementina Arderiu	(1893)
LES TOMBES FLAMEJANTS	Ventura Gassol	(1893)
RES NO ES MESQUI	J. Salvat Papasseit	(1894-1924)
CANCO D'ABRIL	Josep M. de Sagarra	(1894)
L'OMBRA	Marià Manent	(1898)
LA INCONEGUDA	Pere Quart	(1899)
A UNA DAMA QUE ES PENTINAVA	B. Rossello Porcel	(...-1938)
LA CIUTAT LLUNYANA	Màrius Torres	(1910-1942)

TAS-632(2)

J A U M E A G E L E T I G A R R I G A

Lleida 1888

M A R Ç

--

Clapegen l'aire uns ocells, cercant
els tebis brins de les blavors novelles,
Tenen les comes el flameig d'un cant
i els clars moixons un tremolor d'estrelles.

Es desglaça el cristall tivant del cel,
i l'ample finestral es desentela.
A l'ànima regala el darrer gel
i l'aigua de la font, desfeta, bela.

Dins de l'amplària de l'espai lluent,
els moixons de volada lluminosa
sagnen ferits pels esbarzers del vent
dibuixant una ratlla remorosa.

El sol unta de mel les mans i el pa,
mes cada porta és encar malfiada.
Recomencen les branques a brostar
i és cada brot una espurna aturada.

VILA EN FESTA

Arriben carros auris a la vila
tots fumejant, encara, d'horitzó.
A la placeta cada arbre refila
bressolat per l'alè de la claror.
El dia amb picarols pels carrers balla
i ens corona de joia amb sol i crits.
Per l'aire roden cèrcols de rialla
i els estels se'ns escapen, vius, dels dits.
Hi ha efusió de flautes i cornetes
i nius de llum serena pels teulats,
i una ardent melangia d'orenetes
i, a la fira, uns ninots esgarrifats.
S'estenen ufanosos els domassos
i degoten colors vermells i verds.
Hom veu focs de blavor, feliços, grassos,
i una alegria de balcons oberts.

TAS-632 (3)

J O A N A L C O V E R

Ciutat de Mallorca, 1854 - 1926

Entre la prestigiosa plèiade dels moderns poetes mallorquins, Joan Alcover representa l'art més humà. El seu lirisme ple de musica i de color reflecteix els bells paisatges de l'illa daurada i evoca les figures de la història bíblica i les llegendes pairals, però per damunt de tot canta les passions de l'home, els seus dolors i els seus desenganys. Per aixo, si no és el més artista - i tanmateix la perfeccio formal poleix els seus versos i la varietat dels seus ritmes va acompanyada de la riquesa del lèxic - l'autor de "La Balenguera" és el més patètic dels nostres poetes moderns, i és digne d'ésser posat al costat de Maragall, de quatre anys més jove que ell. "La Serra", "La Relíquia", "Desolació", cantaran per sempre en la memòria dels catalans, amb llur sòbria melangia i llur força d'evocació del dolor i la joia dels homes.

Joan Alcover i Maspons neixia l'any 1854 a la Ciutat de Mallorca. Exerci càrrecs politics i de la magistratura a la seva illa nadiua. En 1887 publicava, en castellà, el seu primer llibre de versos, pero en 1900 ja adoptava la llengua catalana com a únic vehicle d'expressió de la seva lirica. La mort prematura de quatre dels seus fills inspirava dolorosament molts dels seus poemes. Fou un eloqüent orador, un conferenciant finíssim, un artista exigent i un gran senyor. Morí en 1926.

TAS-632(4)

J O A N A L C O V E R

(Ciutat de Mallorca, 1854-1926)

LA BALENGUERA

La balenguera misteriosa,
com una aranya d'art subtil,
buida que buida la filosa,
de nostra vida treu el fil.
Com una parca bé cavila,
teixint la tela per demà.
La balenguera fila, fila,
la balenguera filarà.

Girant l'ullada cap enrera,
guaita les ombres de l'avior,
i de la nova primavera
sap on s'amaga la llavor.
Sap que la soca més s'enfila
com més endins pot arrelar.
La balenguera fila, fila,
la balenguera filarà.

Quan la parella ve de noces,
ja veu i compta sos minyons;
veu com davallen a les fosses
els que ara viuen d'il.lusions,
els que a la plaça de la vila
surten a riure i a cantar;
la balenguera fila, fila,
la balenguera filarà.

Bellugant l'aspi, el fil capdella,
i de la pàtria la visió
fa bategar son cor de vella
sota la sarja del gipó.
Dins la profunda nit tranquila
destria l'auba qui vendrà.
La balenguera fila, fila,
la balenguera filarà.

De tradicions i d'esperances
tix la senyera pel jovent,
com qui fa un vel de noviances
amb cabelleres d'or i argent
de l'infantesa qui s'enfila,
de la vellura qui se'n va.
La balenguera fila, fila,
la balenguera filarà.

Alcover. [illegible]

TAS-632(5)

D O L

I

Sé d'una vella consirosa
a qui sos fills varen dexar
per la fortuna fabulosa
de l'altra banda de la mar.

Com la grisor d'un ull d'oracle,
mira la fonda solitud,
esperant l'hora del miracle
que li retorni el Bé perdut.

Com ella guaita la marina,
mon pensament vetlla, abocat;
mes la finestra on s'inclina
s'obrí davant l'eternitat...

Arriba un jorn que nostra vida
ja no veu res en l'avenir,
mes, a l'hivern rejovenida,
en la dels fills torna a florir.

Tèbia dolcesa els ulls amoixa
de pressentir la tendra mà
que en acabant l'última angoixa
piadosament els tancarà.

I de llur vida l'aureola
ens sembla veure en lo futur
que nostres cendres agombola,
assoleiant el vas obscur.

Però si cau llur jovenesa
i se'ns acluca l'ideal,
què n'ha de fer de sa vellesa
l'àrida soca paternal?

Cap a l'abisme que ens esper a
mon pensament amolla el fruit,
com el brancam d'una figuera
tota penjada sobre el buit.

Llum de records passa allà enfora,
pluja d'estels en la negror.
No me'n sé anar, no, de la vora
de mon terrible mirador.

Com en el fons d'un vell retaule
llisquen els dos adolescents;
passen, ulls clucs, sense paraula,
com a somnàmbuls somrients.

TAS-632(6)

Passa la flor de l'amor mia,
passen en creu aquelles mans
que ma tendresa cobdicia
per a besar-les com abans.

De la foscor mai explorada
pugen alens d'oratge fred
que ma existència amenaçada
fan tremolar com un llumet.

Cal defensar la flama incerta
d'aquest llumet feble i morent?
Per a tancar la porta oberta,
cal que forcegi contra el vent?

Entri la ratxa qui em perfuma
amb la fetor d'un món podrit;
munti l'oreig que duu l'escuma
de les rompents de l'infinit!

I I

Ombra divina, protectora
de l'aliança dels dos mons,
jò torn a tu; mon cor enyora
les oblidades oracions.

Aquí tot parla de l'imperi
a on sojornen els difunts;
aquí batega el gran misteri
que vius i morts escalfa junts.

Sols la fredor d'aquestes lloses
calma la febre de mon front,
davant les úlceres descloses
de l'Enclavat en creu d'afront.

Els qui duim l'ànima ferida,
com els captaires afollats,
entre el tumulte de la vida
ens hi trobem desemparats.

Mes en el temple que il.lumina
com un estel la llàntia d'or,
l'eternitat s'hi sent veïna,
afalagant el nostre cor.

I els endolats, al peu de l'ara,
sentim els morts més avinent,
i a eixugar el plor de nostra cara
ve la carícia de l'absent.

TAS_632(7)

C O L. L O Q U I

La Musa

¿Per què de mi et recordes
i a l'arpa d'altre temps les mans allargues
i, tot mullant les cordes
de llàgrimes amargues,
com pluja d'estels d'or
solquen els rims la fosca de ton cor?

El Poeta

Es mon desig que un raig de poesia
il.lumini mes llàgrimes; voldria
trobar al fons de l'ànima quelcom
d'eixa punyent i fonda melodia
que fa aturar tothom,
perquè en la pietat dels qui passessin
i el càntic escoltessin,
com a l'entorn del violí que plora
demanant caritat en nom de Déu,
duràs al menys sobre la terra una hora
la vida de mos fills, que fou tan breu.

La Musa

La plenitud de vida no comença
ni arriba l'home a sa virilitat
sens que fermenti en l'ànima el llevat
de l'íntima sofrença.
Sia ton cor el ferro espurnejant,
damunt l'enclusa del dolor, sonant.

El Poeta

A mos infants no tornarà la vida
el broll de foc i el ritme dels martells
sobre el metall de l'ànima enrogida;
no em plany de ma dissort, els plany a ells;
si a l'espona del llit,
quan se glaçava el cos, quan l'agonia
els ulls enterbolia
del jove moribund, li haguessen dit
de part de Déu:- Minyo, te'n vols anar?-
ell, què hauria respost?:-Me dol deixar
ma familia, la terra on nasquí;
és prest; la vida riu; eixa amarganta
copa de fel decanta-la de mi;
jo me sotmet, ta voluntat és santa;
però, si et plau, Senyor, deixa'm aquí...-
No pogué ser; i se tancà la porta

TAS-632(8)

de ma casa, una nit, sens que ell tornàs,
i el duien a romandre al mateix vas
de sa germana morta.

La Musa

Mes tu deus a la vida ton tribut.
¿No sents l'host qui se canta a si mateixa,
i avança menyspreant la multitud
dels morts que tomben i els ferits que deixa?

El Poeta

Mai la vegí tan bella com és ara,
la vida d'aquest món,
que d'un encís cruel tota s'amara
per a parlar-me dels que ja no hi són.
Plorar!...També plorava
Jesus davant la tomba de l'amic.
Ran de la fossa com/arbre estic, /un
que hi beu tota la saba.

La Musa

Mes l'arbre ha de fruitar.

El Poeta

Jo vull que l'oli
del fruit amarg, com espremuda oliva,
cremi tot en la llàntia que aureoli
dels dos adolescents la imatge viva.
Si la força del geni m'és estranya,
tan gran com ell s'aixeca mon dolor,
i jo puc llavorar l'alta muntanya
per esculpir-hi un monument d'amor.

TAS-632(9)

RECORD DE SÒLLER

A Josep Carner

Amic, teixiu aquesta visió de la infantesa...
Ja coneixeu la vila d'ombrívols carrerons,
la rica vall de Sòller, entre serrals estesa,
on totes les vivendes tenen un hort al fons.

Era senyor de casa el somni de la sesta;
la posadera em feia senyal de què emmudís,
posant-se el dit als llavis; una verdor xalesta
pel portaló guaitava com auri paradís.

L'hort m'oferí refugi, dosser la verda branca
del taronger; en l'herba me vaig tombar; l'eixam
d'insectes, com espurnes, brunzia per la tanca,
i em feia pessigolles al front l'espès herbam.

Eren les verdes tiges profunda columnada;
filtrava, ran de terra, l'esguard per allà dins endins;
dansaven les corol.les de fulla acarminada,
com baiaderes entre pilars esmaragdins.

Llavores un misteri per mi se va descloure,
torbant la fonda calma del cor adolescent:
entrà una joveneta amb els cabells a lloure,
que un raig de sol feria com nimbe resplendent.

Amagatall cercava per treure's una pua
del cos; a totes bandes girà l'ull inquiet;
s'alçà la falda roja, mostrà la cama nua
que més amunt tenia una blancor de llet.

Mon cor, davant la casta nuesa, va suspendre
son ritme; una calrada bullenta vaig sentir;
¡l'esglai que sentiria la bergantella tendra
que es creia tota sola, si s'adonés de mi!

I el nin va tornar home...¿Quin esperit dins una
espina de figuera de moro va saltar
a l'ascondit ivori de l'Eva, tan dejuna
de dar-me el fruit de l'arbre simbòlic a flairar?

Mai més l'he retrobada; i veig com aquell dia,
fa quaranta anys, la nina que no em coneix tampoc,
i el món d'una edat nova inconscient m'obria,
incendiant la porta sense percebre el foc.

Amic, teixiu aquesta visió de la infantesa,
vós que caceu libèl.lules en la presó del rim,
vós que preneu les ales amb tanta subtilesa
que no se perd un àtom del matisat polsim.

TAS-632(10)

L'HOSTE

A Rubén Darío.

Ha arribat un home intensament pàl.lid
que la dolça lira punteja per joc;
a terra hivernenca porta un alè càlid,
porta un alè jove del país del foc.

Son nom ens desperta amb la ressonança
d'un eco de címbal o gall matiner
o la punta fina d'un ferre de llança
que toca un broquer.

Es com una pluja que refresca l'arbre
de la poesia; nou Pigmalió
que torna a la nimfa d'entranyes de marbre
moviment i vida i palpitació.

Liba la dolcesa més fonda i coral
que en la flor deixaren distretes abelles;
quan passa, les roses tornen més vermelles
i el brollador canta més solemnial.
Ell sap trobar perles en l'interior
de la dissortada serventa del vici;
ell veu passar l'ombra de la temptació
pel front de la verge que porta cilici,
com veu en el claustre els sants i la torre
mirant-se en el místic estany adormit
con l'ànec, que encalça la femella, esborra
la imatge serena dels sants de granit.

Cavalca en ~~xxxxxxx~~ el ritme com un Don Quixot;
de l'antiga musa millora la dot;
pel cel de les nues soledats manxegues,
pol.len de la flora tropical difon;
i vessa d'estrofes com àmfores gregues
escuma de totes les corrents del món.
Va d'un món a l'altre canviant donatius,
com un mercader que travessa el pèlag;
ens duu grans lluernes, com diamants vius,
i a criar se'n porta pels agres nadius
cigales sonores del grec arxipèlag.

Passa com el cóndor de l'altre hemisferi
que un vent oceànic a Roma transporta,
i, entre les ruïnes, se posa amb misteri
a covar els ous de l'àliga morta.
Es com un heretge de sang juliana
que sent en les venes la febre pagana,
vas de transparenta
lluminositat
on de nou se bada la flor opulenta
d'un món apagat.

N'hi ha qui el condemnen, i llur veredicye
aquella terrible sentència recorda,
dels èfors d'Esparta, punint el delicte
d'afegir a la lira la sèptima corda.

TAS-632(11)

Oh bell entusiasme dels dies antics!
Oh divina flama! Si en el fons és una,
¿què hi fa que es bifurqui, alçant a quiscuna
de les dues bandes clamors enemics?
¿Què hi fa si és frisança de l'avenç, o culte
de la tradició?
Avui se renova l'antiga passio:
benhaja el poeta que encén el tumulte!

Ara, aquí veu l'ona
que bat els esculls;
si la gent, quan passa, el mira en els ulls,
jo sé lo que pensa i lo que ambiciona.
L'illa on reposa del pelegrinatge
ja el coneix per mestre de la poesia,
i espera la glòria de fruir sa imatge
dintre del mirall de sa fantasia.

F A N T A S I A

Un àngel em digué: - Déu en la vida
posa termes al goig com al dolô,
si els vols passar, segueix-me.-
I responguí, ple de temença: - No. -

Llavors vingué una dona,
i, per la mà prenent-me, repetí
els mots misteriosos,
i vaig respondre: - Sí.-

Tres dies i tres nits pelegrinàrem
per un camí sols d'ella conegut,
tres dies i tres nits, fins a la porta
del paradís perdut.

Un àngel del Senyor, per sentinella
posat en aquell lloc,
damunt el mur del paradis vel.lava
amb espasa de foc.

La dona va parlar, l'àngel immòbil
quedà un moment incert,
i, com abans de la primera culpa,
me fou mostrat el paradís obert.

Mes l'àngel del Senyor, foragitant-me,
amb la punta del glavi em va ferí,
i els nervis i la sang i les potències
va mustiar en mi.

El sol m'escalfa a penes,
aquell instant de paradís enyor,
mon esperit és com una arpa fluixa,
i per mon paladar tot és fador.

I ella? No sé d'on és ni d'on venia;

TAS-632(12)

la vaig cercar sense trobar-la enlloc;
i ara - mirau si és gran mon infortuni -
ja no la cerc ni la desig tampoc.

A G A R

A l'hora de comiat del patriarca,
fent-li tribut el generós monarca
d'argent i or i esclaus i bestiar
també li va donar, com joia viva,
la rara formosor d'una captiva
que havia nom Agar.

Amb ulls humits de plor,
sentint-se orfa dins la caravana
pels camins del desert, l'egipciana
abandonava son reialme d'or.
Mudar de servitud no li dolia,
mes enyorava el lloc de sa naixença,
i seguint Abraham, cap al migdia,
per la planura immensa,
flotaven en sos ulls les visions
de l'Egipte i sos Déus, i les voreres
del riu, i els monuments i les palmeres
i els rites de la cort dels Faraons.

II

Llavors el patriarca edificà
un altar solitari
entre Betel i Ahí, per invocar-hi
el nom de Jehovà.
Alçà les mans al cel i, humiliada,
caigué la multitud en tremolor,
sentint baixar, com una gran ventada,
l'esperit del Senyor.
I s'esvaí la boira llagrimosa
de l'enyorança en l'ànima d'Agar,
i com una centella hi va esclatar
la llum miraculosa.
I d'aquell jorn ençà la bella esclava
ja no girava, no, sos ulls enrera,
i allà on ses tendes Abraham plantava,
allà sa pàtria era.

III

Agar, la rosa púdica del Nil,
qui no s'adona dels perfums que exhala,
i, si passa el vident, els ulls acala
amb reverència humil,
res en sabia de l'amor, junyida
a sos devers amb piadós lligam,
com l'abella feinera d'un eixam
que porta al rusc la mel que ha recollida,
li era grat oferir ànima i vida
al servei de la casa d'Abraham.

TAS-632(13)

Sols que de sa labor la casta ofrena
acollis al prohom de tard en tard,
deixant caure sobre ella la serena
dolçor de son esguard;
sols que, per acceptar-li com a bona
la feina de ses mans, pogués haver
la gràcia d'un somrís de la madona,
ja li bastava per a viure a pler.

IV

Una nit, del treball de la jornada
reposa dolçament afatigada,
al portal d'orient de la vivenda,
fruint la quietud de la vesprada
en el silenci de la vasta hisenda.
Li plau l'encantament i la divina
benignitat que ve de les estrelles,
i l'aspra olor que duu la ventolina,
i la cançó dels grills i les esquelles
del bestiar sens nombre.
Al llindar de la porta on ella seu,
s'acosta una figura com una ombra,
sense que en el trespol ressoni el peu.

Es la madona Sara, qui batalla
amb l'amargura d'un secret afront,
i el pensament que son espòs li calla
l'ha llegit en la rua del seu front.
Ja que el voler del cel no linés propici
perquè ella doni el fruit anunciat,
s'estreny el cor amb ferma voluntat,
i va resoltament al sacrifici.

- Agar, alça't - li diu.- Per escoltar-la,
s'alça la jove, palpitant i muda,
l'astorament als ulls. Sara li parla
amb veu fins a llavors inconeguda.

- Un jorn digué el Senyor a mon marit:
"Deixa ta llar i la paterna herència:
ton nom serà engrandit,
i multiplicaré ta descendència,
i en tu beneiré les nacions.
Compta, si pots, els astres de la nit:
així seran tes generacions..."
Però passen els jorns, l'hivern s'acosta,
i en mes entranyes la llavor no brosta;
per ço de mes esclaves he escollida,
com un calze fecund, ta jovenesa,
perquè en tu, si Déu vol, sia acomplida
la celestial promesa.-

Diu; i amb un geste de sacerdotessa,
pren Agar suaument per la mà balba,
i al tàlem d'Abraham l'acondueix.
I la jove, sens esma, s'estremeix
com una fulla d'àlber.

AS-632(14)

M I C O L

Siau manses de cor, humils de rostre
perquè sia fruitós el ventre vostre,
oh dones maridades! Un sol gest
pot ésser glaç funest
que trenqui l'amorosa intimitat;
una paraula xixa aspriva
pot eixugar per sempre la font viva
de la maternitat.

¿Sabeu aquell pastor
que posava la pedra de la fona
allà on posava l'ull, i en xxxxxx el sarró
la cítara dugué per companyona,
i esqueixava la boca del lleó?
Bé se'n recorda la reial princesa
de la calrada encesa
que al sol esguard del jove l'enrogí;
del jorn que fou promesa
per esposa al minyó, fill d'Isaí;
del tendre sobresalt
amb què sentia per la mà del jove
polsada l'arpa d'or, dintre l'alcova
on jeia, febrosenc, el Rei malalt.
Bé se'n recorda de la nit crudel
que va salvar la glòria d'israel
de l'odi de Saül: aquella nit
que amb el tebi llençol de nuviances
aidava a despenjar-se el seu marit
del niu de ses amors, voltat de llances...

Mes ara prou daria
els jorns presents de pau i d'esplendor
per aquells jorns de febre i agonia.
En el trespol sonor
de la cambra de cedre a on reposa,
no hi sentirà mai més, la tendra esposa,
el pas de son senyor.
Quan torni afadigat de la batalla,
no li treurà la malla
de ferre que el guarneix,
ni damunt l'ample pit, niu d'harmonies,
on la ferventa inspiració glateix,
el cap reclinarà, com altres dies.
Quina sa culpa fou? Quina dissort
estèril la deixà fins a la mort?

Un dia el fum dels sacrificis flota
sobre una mar de multitud devota,
i l'arca de d'aliança
entra a Jerusalem, i al seu davant
vibren clarins i càntics d'alabança.
Dansa Israel i dansa
el glorios David, com un infant.

Però Micol, que amb diadema d'or
l'espera en el palau, seca d'orgull,
sent la befa en el cor,

TAS-632(15)

i amb mots de vilipendi el rei acull.
- Oh! com escau al rei moure sos membres,
mal abillats amb ~~xxxxxxxxxxx~~ túnica sutil,
per estrafer la dansa de les fembres
de la casta més vil!-

David calla un moment: però bé es deixa
endevinar, en son esguard de fel,
que en son interior quelcom s'esqueixa,
arrabassat de rel!

- Jo, guardador d'ovelles,
que he dormit amb el cap sobre el pallús,
i en el desert, amb balbuceig confús,
he confegit el salm de les estrelles;
i la unció divina
he rebuda en la pols de mon cabell,
i amb sang de filisteus he fet vermell
ton tàlem de regina;
jo, coronat per Déu
cabdill de sa nació, més que ton pare,
més que el llinatge seu;
jo davant del Senyor he dansat ara
i tornaré a dansar a la faisó
de les més envilides criatures,
car és l'abaixament devoció
al Déu de les altures.
No em pot entendre a mi la que no ama
la fe, la senzillesa
i la ferventa pietat que inflama
els cors humils en santa embriaguesa. -

Així diu el vident,
i es decanta per sempre de Micol,
que, sufocant l'irredimible dol,
va ser la vídua d'un marit vivent.

TAS-632(16)

G A B R I E L A L O M A R

Ciutat de Mallorca 1873-1940

LES QUATRE PRESENTALLES DEL MEU SONET

Primer quartet, de porpra i evori. Es la quadriga
qui amb ta boca purpúria ritmi gloriosament.
Les vermelles crineres son antorxes, amiga,
qui en l'ala dels meus versos devoraran el vent.

Segon. Carro d'or pàl.lid com ta rossor d'espiga,
dels meus ocults ensomnis t'aportava el present.
La meva mà d'atleta son doble tronc castiga
quan sobre el meu vers ferri se revolta furient.

Plana de neu. La lluna. Troica d'argent avança.
Es mon tercer qui ansia trobar la consonança
dels tres cavalls blanquissims amb ta suau blancor...

Passa... Triga de bronze sota la nit desfila.
I el tronc de cavalls negres, rimant amb ta pupila
porta l'última ofrena del teu sonet d'amor.

CONSAGRACIÓ

L'herba del bosc irreverent profana
la simbòlica clau qui els arcs unia:
no s'és alçada al toc d'ave-maria,
com altre temps, plorosa, la campana.

Tota sola, triomfant i sobirana,
la piscina s'aixeca, on un dia
son front impur a rabejar venia,
devotament, la multitud cristiana.

Entre pilars caiguts avança, lenta,
una vaca en l'església derruïda;
de les pluges darreres l'aigua pura

beu dins el marbre sant, amb set ardenta;
i en el temple vençut queda acomplida
la gran consagració de la Natura.

TAS-632 (17)

C L E M E N T I N A A R D E R I U

FERMANÇA

Passa l'amor com una aigua,
jo el sé meu del pont estant;
si n'aixeca la mirada,
jo l'anava interrogant:

"No portessis tanta pressa,
bé em diries mon pecat.
Per què, el vidre que estimava,
ara el veig esmicolat?

Fou el vent que el decantava
o fou el meu braç rabent?
Digues-me també l'angoixa
que em nua l'enteniment,

Tu que pots, per què no em dónes...
Però callo, parles tu."
"Mai no esoeris que jo et salvi
pensament o cristall nu.

Tu mateixa passa l'aigua,
no t'aturis dalt del pont;
porta el cantiret enlaire,
vigila'l fins a la font.

I si vénen fumeroles
que t'entelin els sentits,

Anderiu-2

TAS-682(18)

fes un vot de fe lliurada
i esvaeix-les amb els dits.

Jo ara et dono la paraula
d'ésser teu fins a la fi,
mentre corro com una aigua
que segueix el seu camí."

UNA MORT

De mi no fores res, i t'acompanyo
en els camins inútils del record:
la teva joventut ben expandida
em feia llums i ombres dintre el cor.
Avui m'han dit que somrient has mort.

Cap a la guerra a contravent corries:
ni temps per a enterrar ton bell tresor?
Esparses van per l'aire tes estrofes
plenes d'auguris i migdies d'or.
Avui m'han dit que somrient has mort.

I m'insisteix la galta envermellida
i l'entrecella d'home nou i fort
i unes clares pupil·les com una alba
que força la tenebra a dret i a tort.
Avui m'han dit que somrient has mort.

"Adéu, no tinguis por, la meva estrella
vigila, armada, entre el garbí i el nord."

DAS-632(19)

I cara enllà profundament altívol,
mentre somreies, ha vingut la Mort.
Avui m'han dit que somrient has mort.

1038

EL CAMI

Camí que em menes i mai no ets igual,
ara la vall i les verdes pastures
deixes enrera, i travessar et cal
l'hort dels raïms i les pomes madures,
dels reguerols per on l'aigua s'esmuny,
i de les molses amigues i gerdes;
l'hort que suara jo veia tan lluny
i l'ull m'omplia de tremolors verdes.
Camí que em menes, quan surti de l'hort
seràs potser a l'altra banda finit
i ja els meus passos podrien comptar-se?
Camí que em menes i encara ets florit,
camí que has pes la meva joia esparsa
i dels teus marges fidels l'has cenyit:
ara que el peu és llisquent i les hores,
el teu finar no em doldria ja pus,
que el dolç amat s'enllaçava a mes vores
i amb un mateix caminar te'ns enduus.

TAS-632(20)

NIT DE PRIMAVERA

Aire de maig, no diguis res,
que el sorprendrem tot d'una;
la meva mà li obre el balcó:
"Oh quina olor de lluna!"
Tota la saba del jardí
s'ha tornat flor i espera;
l'infant no ho gosa destriar
ni sap què és primavera.
"Mare, i quin és aquest ocell
que tan bonic refila?
Cap altre al món n'hi pot haver!"
- i en coneix una pila -.
"I aquesta lluna que no es mou
per què és avui tan blanca?"
- Jo gairebé no li responc -.
"Oh quina olor de branca!"
I calla el dolç, tot pensament
deixant a la deriva,
mentre s'esborra del seu món
la colonaina viva
de tot un dia ben curull:
(passen els jocs en dansa...
el llibre nou ple de tresors...
l'amic que va allunyant-se...)
I en la clausura dels sentits
tot es rendeix, s'atura
i lentament es va adormint
amb una pau segura.

TAS-632(27)

C L E M E N T I N A A R D E R I U

EL POEMA FELIÇ

Deliberadament
tanquem la porta;
a fora, el sol i el vent,
els camps i l'horta;
a dins,
molt sola i molt endins,
la Meravella;
ardent, la soledat
es lliga amb ella.
Per què?
A l'ombra del no-re
uns mots suscita,
i acuden com ocells
tots a la cita
els mots.
Alegres o capcots
- oh quina tria !
La prova cal del foc
i l'agonia.
Després,
es tanca al seu recés,
misteriosa,
i neix - quin temps més llarg!
com d'una fosa
d'encís,
el poema feliç.
"Mare que bleixa,
Meravella, direm:
vida mateixa
ets tu";
però no ho sap ningú.

Deliberadament
tanquem la porta;
a fora, el sol i el vent,
els camps i l'horta.

1930.

TAS-632(22)

JOSEP C A R N E R (Barcelone, 1884)

Le plus éminent des poètes catalans vivants est Josep Carner. Journaliste et diplomate; à vingt ans, docteur en Droit et en Philosophie; grand voyageur et grand amateur de toutes les littératures; traducteur des oeuvres marquantes françaises, italiennes ou anglaises qui pouvaient enrichir sa langue maternelle, Josep Carner a toujours été et reste un grand poète civil, un patriote à la foi ardente.

Ses recueils de poésies embrassent néammoins tous les genres: il a ouvré des sonnets impéccables, comme celui que vous allez écouter, où est évoqué, en une image inoubliable, la figure d'une paysanne latine; il a écrit des petits poèmes précieux, des satires mordantes, de vastes invocations aux grands thèmes de la lyrique catalane et universelle, d'ineffables poèmes d'amour. Et le dernier en date de ses livres catalans, écrit et publié en exil, "Nabi", est une puissante évocation de la figure du prophète Jonas et en même temps une méditation sur le destin humain. Ecoutez, donc, ce sonnet qui est un simple échantillon d'une production très variée et qui s'enrichit encore chaque jour, de celui qui a été salué du titre de "Prince des Poètes Catalans".

Josep Carner

TAS_622(28)

UN DIUMENGE A VALLCARCA ; JA ES NIT.

Les colles humorístiques davallen fent cantades
amb bots de vi i ginestes, dionisians novells;
a la torreta cursi les noies sufocades
dansen encara amb pàl.lids i espaordits donzells.
Un matrimoni amb dides, infants i cambreretes;
un nen ve cansadíssim, té son, no vol seguir;
d'un infinit de cases es veuen llumenetes,
i sona melancòlic i lluny un cornetí.
Unes renous de tròllei, enllà d'enllà, seguides.
Al fons, damunt les cases iguals i espossetides
hi resta el flaire tebi de la Banalitat,
qui tant s'és orejada. La lluna matussera
s'aixeca amb una vasta rialla trapacera,
com la criada roja dels braços d'un soldat.

VILA ARAGONESA

Oh, com és dissortada l'aragonesa vila!
S'hi senten per les rutes les tranques ambular
i són les seves cases d'una color d'argila
i el campanar s'aclofa amb aires de taujà.

En mig de la xxxxxxxx penúria de l'amagrit quintar
innominat, pedestre, un riu vermell desfila.
La gent riu sense solta, bàrbarament tranquila.
Corona una ermiteta l'ictèric pujolar.

Hi ha uns ceps amb una vaga tirada a alfabregueres.
Darrera d'una mica de comes ventureres
i totes arraulides, hi ha planes desiguals,

on de camí ni d'arbre no es veren mai senyals,
on el rector i el metge, colrats de mil estius,
amb rusticà desori van a caçar perdius.

TAS-632(24)

EL DIA REVOLT

per Josep CARNER.

Fes batre de nou mon cor que s'enuja;
per cel, terra i mar emporta't en folla carrera la vida que es dol,
oh dia revolt de sol i de pluja,
oh dia esquinçat de vent i de pluja i de sol!

Qui sap si seran amargues o pies tes deixes?
Hi ha ocells que t'afronten i d'altres que fugen als nius.
Les frondes, el cel, la boira, la gorga, les bruixes mateixes
no saben si plores o rius.

Potent, en la nau abats el cordatge, la vela retuda
i emplenes el bosc de laments;
i a l'era del cel, hi menes batuda
dels núvols de flama que petja la bella quadriga dels vents.

Escampes llavors, polsegueres, auguri de mort i de vida;
t'emportes les fulles, cantant, a l'atzar;
i clapes de llum la terra atuïda
i voltes de rares escumes els pàl.lids miralls de la mar!

Regolfa ta veu per dintre la serra
i sonen les baumes d'aquesta clamor:
-Deixonda't, oh cor de la terra,
que viuen i juguen encara, cadells de Cibeles, la Fúria i l'Amor.-

Trasbalses la pau en ta via;
l'esclat de ta febre val tot un seguit de centuries;
(què hi fa si en una hora el consum?)
i fins de la fossa n'aixeques follia
i esborres l'antiga rodera del seny i el costum.

¿Qui ha vist com avui dansar la tempesta
i aquests diamants en flors tremoloses d'esglai?
¿Qui ha vist eixa llum que apar desfullada ginesta
i alegra i endola l'espai?

Oh dia revolt de sol i de pluja daurada,
oh dia esquinçat de vent i de pluja i de sol!
Salut a la saba del món, altre cop desvetllada;
salut al miracle que duus per demà si Déu vol!

Salut a la tendra donzella
que vela son pit, adés borronat;
a tota semença que puny la clivella
i a tota dolor que el cap ha vinclat
per ésser alegria en l'eternitat.

Salut a la vida, de dintre la vida infinita,
que mai no ha cantada la humana cançó;
a la veritat que encara no és dita;
salut a qui és nat i encara no veu la claror!

TAS-632 (25)

Bon dia pel tany que desperta - l'alzina sabuda
només que de Déu, que ja guarda la seva llecor de perills!
Salut a la pàtria, tan feble i dolguda!
Salut a la pàtria que encar no és nascuda
com l'hem somniada sos fills!

Josep CARNER.

DAS-632(26)

J O S E P C A R N E R

CANÇONETES DEL "DEU - NOS - DO "

I

Déu nos dó ser catalans,
que són gent d'anomenada;
i millor que tot el món,
perquè son de fresca saba;
i millors que no els passats,
però amb una retirada.

Déu nos do la nostra fe
i el senyar-se al trenc de l'auba,
l'aigua fina de les neus
i el pa ros de les quintanes.

Déu nos do la vela al mar
i la cleda a la muntanya,
i els diners de ben enllà
i l'amor de vora casa;
i la fe dins nostra llar,
i amb la cara enriolada,
i que diguin: -Ara, mort,
quina imatge de son pare!-

I si fama hem de guanyar,
que ens la doni el veïnatge,
i si tara hem de tenir,
Déu nos do la nostra tara:
que si ve de tan endins
farà goig un dia o altre.

II

Déu nos do la companyia
de dos arbres a l'hivern:
l'ametller de tels de rosa
i, ple d'or, el taronger.
Dorm encara la figuera
sota un cel que tot ho encén:
és la gran tocatardana
de l'eixida i de l'hortet.
En el cim el pi vigila,
aquest si que mai falleix!
la color té sempre jove
com la mar i com el cel.
Ai figuera casolana!
Ai el pi, lliure en el vent!
He de dir, que el cor ho mana
(baldament us porti fe):

- Déu nos do la companyia
de dos arbres a l'hivern,

TAS.632(27)

l'ametller de tels de rosa
i, ple d'or, el taronger;
que allavors, com l'atzavara
entre ells dos ens aclofem;
una mosca brunz i passa;
si en un caire del coster
la torreta és tota blanca,
el seu blanc par que brunzeix.

- Ah, no és prou - hom endevina -
que frisi d'or el solei;
al lluny cal una precinta
que frisi tota d'argent,
entre una blancor de cases
i una blancor de barquets.

III

Déu nos do un acabament
com aquest de l'any que fina.
Doll de flama de l'estiu
que ets enllà de nostra via,
a la punta dels rostolls
veig encara tes guspires.

Ara ve el sol de tardor,
que és de bona companyia,
que camina poc a poc
i s'atura quan camina.

Portaré un raïm sencer
a la porta de l'amiga;
menjarem tot el raïm
asseguts damunt la llinda,
abans que ens diguem un mot
o d'amor o de renyina.
I enc que vinga la ~~xxxxxx~~ frescor
que al mig de la tarda es gira
i tremoli l'alt fullam
tot veient que el dia minva,
farem que duri el raïm
com si fos tota una vida.

IV

Déu nos do la casa blanca
i el darrera soleiat;
dos rosers a la finestra
que l'Amor hi sia estat;
un peix d'or a la peixera
que fa molta netedat;
una vella escaparata
i un bressol de l'any passat;
la cançó de Catalunya
dins la tendra fosquedat;
una creu damunt la porta,
- que el pecat sia esquivat!
i el tenir la roba estesa
com banderes del terrat.

TAS-682(28)

V

Déu nos do la companyia
de les fulles tremolant
i un camí de vora l'aigua
i la font sota un pollanc;
veure el cel que es torna pàl.lid,
veure el mon que es torna blanç
i llavores dir el Rosari
pel tirany tot ombrejat,
que aixi tristes animetes
goig etern assoliran
(per aixo lloem en l'ombra
a Maria amb noms suaus.)
I arriba nt a casa nostra
veure llum al finestral,
i saber que hi ha la ta ula
amb el seu parament blanc,
amb els plats de viu alegre
i amb el veire de cristall.
I és gustosa l'entaulada
sofa el llum, no sabent pas
si han restat les animetes
amb els grills, a dins l'afrau,
o s'acosten a la casa
per la fosca del pinar,
i ara passen el rosari
(nostre obsequi recordant)
perquè aqui siguem feliços
en el batre de la sang
i aixecant les copes clares
i en els besos nupcials.

VI

Déu nos do la gosadia
de la sang independent,
i aquesta ànima dificil,
i aquest llavi malcontent!
El corco que posi ales
serà estel al firmament!

Ah, en la fosca, i pel guiatge
de la sola il.lusio,
caminar sense sendera
i varar sense timo,
estimar sense estimada
i servir sense senyor!

No hi fa res q ue solitaris
fem la vi a en els afraus.
Nostre temple és en els nuvols;
s'emmiralla als gorgs suaus
- fins i tot ans de bastir-lo -
un seguici de palaus.

Vindrà un dia que nosaltres
serem lluny, sota l'oblit:

TAS-632(29)

hi haurà amors en cases noves
i rosers en cada ampit,
i gent dolça que mediti
els secrets de l'infinit.

Pero mentre Catalunya
dolorida va naixent,
Déu nos do ser braç en l'aire
i la destra furient,
una pedra a la bassetja,
la bassetja dins el vent!

(De "BELLA TERRA, BELLA GENT"
1928.)

TAS_632(30)

Lluis Casals i Garcia

nascut a Sabadell el I6 Octubre I9I2

estudis elementals i batxillerat als Escolapis

estudis a la Universitat de Barcelona.

Advocat a 20 anys exerceixo a Sabadell
mes tard, Professor de Geografia i Història i Director de l'Institut-Escola de Sabadell; Professor de Dret Comercial i Social a l'Escola Oficial de Comerç.

viatges a França, Anglaterra Bèlgica i Tunis

Publico el meu primer conte -una columna i mitja- a II anys. Mes tard petits articles. A divuit anys començo a publicar molts articles i a 20 Director del "Diari de Sabadell" seguint la ideologia de la Unio Catalanista sense filiacio politica. El primer llibre de versos "Set Colors" es publica el I934; he escrit després "Vida i mort d'una rosa" "La rosa i el drama" "Triptics de la mar i del cor" no publicats; penso publicar aviat a Paris un poema "Adam i Eva" diàleg d'uns 400 versos.

AS-632 (31)

L L U I S C A S A L S I G A R C I A

(Sabadell, 1912)

PROJECTE PER UNA PRIMAVERA QUE DEU SAP QUAN VINDRA

No voldria paraules, amor:
et voldria vora meu.
Veuríem el cel entre les branques dels pins
i tindria el teu cap sobre el meu pit.
Les meves mans jugarien a esbullar-te els cabells.
No voldria paraules, amor.

No voldria paraules, perquè em comprenguessis
sense errors, sense els errors de les paraules
que son sempre les mateixes.
Tu ja endevinaries el silenci
i tot el què hi ha de promeses
i esperances;
tot el què hi ha d'inquietuds
i de recances.
No voldria paraules, amor.

Seria un cap-al-tard
d'un temps com ara, dolç, suau.
Un ventet fi corbaria les herbes
i esfullaria les flors dels ametllers.
Tu portaries una brusa blanca
i tot de somnis al front.
-Jo, tot un munt d'enyorances.-

No ens caldrien paraules, amor.
Si fa tant temps
que he après en els somnis
el camí i la tendresa dels teus ulls,
bé podria clouure'ls amb els llavis.
Cap paraula, amor.

Si fa tant temps
que amb els ulls closos
he après la tebior dels teus llavis,
ja en sabria, en besar-los, la dolcesa.
Cap paraula, amor.

No, no; no diguis res encara.
Serva closos els ulls; i somriu.
Deixa que el silenci envaeixi del tot
les nostres vides,
i els nostres cors
i fins, les nostres paraules.

AS-632 (32)

No et moguis de vora meu
- massa temps que t'he esperada! -

No; no diguis res. No protestis,
no vulguis aturar els meus gests
que tu m'has dictat en les hores d'absència
i de somni.
Que tu m'has fet anhelar
i que tu vols com jo els vull...

Cap paraula, amor.
Paraules, tu tens les teves;
jo en tinc d'altres:
la resta és teva i meva. Nostra.

No voldria paraules, amor,
en aquell capvespre rosa.
Un tremolor d'ametllers
esfullaria les flors.
Desclosa,
entre les meves mans,
la tremolor de tu.

Avinyò, març del 1942.

MS-682 (33)

M I Q U E L C O S T A I L L O B E R A

Pollença, 1854 - 1922

Costa i Llobera ha estat l'hereu del geni llatí en la moderna poesia catalana. No és debades que un dels seus millors reculls de versos es titula "Horacianes". L'evocació del passat, el patriotisme i els paisatges de Mallorca conviuen en els versos marmoris i melodiosos del modest sacerdot de Pollença. Per la riquesa dels seus ritmes, per la serenitat amb la qual aquests canten un ideal moral i estètic, per la mateixa concepció que té del paisatge, pres no pas com a element dramàtic sinó com a concreció del seu estat d'ànim, Miquel Costa i Llobera és el mestre de la perfecció i de l'altitud.

"El Pi de Formentor", justament famosa, és una de les poesies catalanes modernes que té un lloc assegurat a totes les antologies, i els traductors, àdhuc renunciant a conservar-ne la melodia, n'han volgut vessar la inspiració en molts idiomes europeus. Però molts altres dels poemes de Costa i Llobera son dignes també d'aquests honors.

Miquel Costa i Llobera va nàixer en 1854 a Pollença, el mateix any que el seu gran amic i company de poesia Joan Alcover. Després d'estudis diversos i de brillants ~~inxxxxxxxxxxxx~~ començaments de poeta, una crisi espiritual l'impulsà a prendre els ordres sagrats en 1888. Tres anys abans ja havia publicat "Poesies Catalanes", i en 1897 seguia "De l'agre de la terra: En 1899 provava la poesia castellana amb "Líricas", en 1903 donava "Tradicions i fantasies" i en 1906 "Horacianes", seguides en 1908 de "Visions de Palestina".

En 1909 Mossèn Costa i Llobera esdevenia canonge de la Seu de Palma de Mallorca, on moria en 1922, en mig d'un sermó, entre el respecte i l'admiració ~~xx~~ un xic distreta dels mallorquins.

TAS-63Z(34)

M I Q U E L C O S T A I L L O B E R A

L ' A R P A

I

Pujaren al castell. L'augusta porta
oberta al vent de la tardor estava.
Allà la Reina, deturant sa filla,
signà la mar de l'orient llunyana.
I entraren al palau. Sales immenses
mostraven fondes la buidor que esglaia,
i al so de les petjades, s'estremien
els negres cavallers qui les guardaven.
Ai! aquells negres cavallers de ferro
no mouran mai sa poderosa llança...
Al cruxir de les buides armadures,
la Reina sospirava.

II

Dins la cambra reial, trista i polsosa,
un trone d'or hi resplendia encara;
la Reina hi va pujar, i s'hi va asseure
amb el record de majestat passada.
Allà, baix d'ella, s'assegué la jova,
i mirava amb tristor l'antiga sala...
- Mare, tos fills i ton poder finiren!
- Filla, tu vius per a conhort encara.
- Què resta, mare, d'aquell temps, què resta?...
La Reina aquí, sense dir mot, plorava;

TAS-632(35)

i fent signe llavores a sa filla,
li va mostrar una arpa.

III

L'arpa era antiga que en els jorns de glòria
davant els reis en el castell sonava:
encara dins la pols d'aquelles cordes
notes dormien de dolçura pàtria.
La jova prengué l'arpa, i tremolosos
els sons primers, com a gemecs, pujaven.
Després va rompre un torrental de notes,
com fonda pena que plorant esclata.
I los ecos fidels qui sempre vetllen,
repetiren la veu tan enyorada,
i es movia dins l'ombra una bandera,
i l'òliba siulava.

IV

Estols de notes màgiques sortien
de dins les mans de la princesa blanca,
com els ocells aletejant nasqueren
de dins les mans puríssimes de l'alba.
Baixos els ulls, la Reina consirosa
bevia el so de l'harmonia estranya,
i per moments parlava com en somnis,
i sos fills que eren morts anomenava...
Tard era ja. La lluna blanca i freda
guaità tranquil.lament a dins la cambra.
I ningú sap, ai Déu! fins a quina hora
dura el ressò de l'arpa.

TAS. 632(36)

A UN CLAPER DE GEGANTS

Salut, claper de bàrbara grandesa,
que atreus el pensament!
Salut, o fita del vell món despresa
que dels segles afrontes la corrent!

Com és grat a mon cor, que el viure mida
només amb son batut,
venir a veure't, contemplar ta vida
que el compte de centuries ha perdut!

Qui et feu? Quin és ton nom? Quina mà forta
tes roques aixecà?
Fou dels antics gegants la raça morta
que per memòria eterna te deixà?

Fores d'un déu caigut l'ara feresta,
famèlica de mort?
Guardaves la memòria d'una gesta?
Eres la tomba del guerrer méd fort?

Debades mir... No venç la llum del dia
la fosca del passat;
mes pot volar millor la fantasia
pel buit meravellós de lo ignorat.

Jo veig, entre la boira llunyedana
de segles primitius,
damunt la terra pel diluvi blana,
tribus salvatges i guerrers asprius.

TAS. 632 (37)

I veig coberta de boscatge l'illa,
que amb sagrada remor
respon a la del mar, com una filla
de sa mare respon a la clamor.

Guaitar me sembla com la nit sagrada,
aquí, sobre ton mur,
feia estremir la roja flamarada
que foc donava al sacrifici impur.

I mir com puja a la fatal foguera
lligat un jovencell
i com un jai de llarga cabellera
branda terrible son sagrat coltell...

Mes passa la visió, i altres ne vénen
del dubte en la negror :
veig pobles que lluitant aquí s'vestenen
i sent de les bassetges la remor.

I veig guerrers que, mig desnús, combaten
damunt ton caramull,
mentres uns altres a ton peu s'abaten,
com les ones del mar en un escull.

Vell claper, vell claper, qui tes canteres
pogués ara llegir !
Qui interrogar pogués tantes osseres
que el llaurador remou i fa florir!

Tu veus passar les races fent onades
del temps en la corrent,
immòbil com la roca que debades

DAS-632(38)

socava l'aigua del febrós torrent.

Vell eres ja quan sa paret primeta
alçava aquí el romà,
i ha mil anys que sa morta polsaguera
xxxxx a tos peus la ventada rossegà...

I així veuràs passar la nostra vida,
i d'altres ne veuràs.
Caurà nostra Babel ja derruïda,
i tu encara soberg t'aixecaràs.

Per això venc a veure't algun dia,
claper mai derruït...
aquí on sembla que el temps ja no fa via
pren millor sa volada l'esperit!

TAS-632(39)

PROCESSÓ

Impressió de setmana santa.

Per la frescor de març perfum de violetes,
celatge moradenc per l'horitzó flotant,
i sobre l'esperit les uncions secretes
del dia moridor... Era el Divendres Sant.
Baixant entre xiprers, des del veí Calvari,
seguia poc a poc la llarga processó:
brillaven ja sos llums, i el càntic funerari
de lluny feia sentir sa lenta pració.

Les notes d'aquell cant, com un vol d'aus nocturnes,
per l'alba de la nit giraven vagament,
fins a tocar del Puig les roques taciturnes,
fins a morir avall pel remorós torrent.

Cendrosos olivars i bosc obscur i roques
i camps de sembradiu fonien les colors,
sorgint com un trofeu palmeres d'altes soques,
damunt un llunyedar de pàl.lides blavors.

Com una reina en dol de tràgic infortuni,
la lluna amb roig esguard de dins la mar sortí,
com escampant records d'un altre pleniluni
en què suor de sang guaità a Getsemaní.

Semblava ella parlar de l'única diada
en què el sol per horror va cloure el gran ull seu,
i en què ella cap al tard vegé la Immaculada
plorar sobre el cos gred la mort de son Fill Déu.

TAS-632 (40)

Llavors mon esperit volà dins l'harmonia
del cant i la besllum, de l'hora i dels records;
i al fons de lo indecís pintà ma fantasia
la immensa processó que formen vius i morts.

I vet aquí que arreu generacions passaven:
misèries i esplendors, lo dèbil i lo aspriu;
i, essent tan diferents, de fora s'igualaven,
com són iguals de lluny les ones d'un gran riu.

Mes, alta damunt tot, se veia la figura
de l'abatut suprem, de l'home de dolors,
vessant amor sublim del fons de sa amargura
i de sa horrenda creu un rastre de dolçors.

Irradiava llum son cap cenvit d'espines,
llançant sobre aquest mon un raig net i suau;
i com dins un boirim de llàgrimes divines
li feia nimbe entorn l'arc iris de la pau.

Blanc d'immortals amors i d'odis implacables,
damunt l'oneig del temps seguia son camí,
mostrant-se, mai confós, entre corrents mudables,
profundament humà, profundament diví.

Profundament humà de penes i tendresa,
profundament diví d'oracles i virtut:
bé es veia ésser l'Ungit d'eterna reialesa
per Salvador del món culpable i decaigut.

Ell víctima innocent, redempció sens mida;
Ell consol infinit, un Déu que sap plorar;

TAS-632(41)

Ell sant treballador, exemple i llei de vida;
Ell mestre del morir qui pot ressuscitar...

Es l'unic qui desclou el llibre del misteri,
tancat amb set segells que mai obrí ningú...
Es Ell que a terra i cel eixampla son imperi...
Ell és principi i fi. Ell és qui ho fa tot u.

Adoren cels de cels davant sa faç humana,
adora també el món, adora fins l'infern,
puix tot lo que contra Ell s'aixeca en lluita vana,
baix de sos peus caigut, acreix son soli etern.

. . . . . .

Això per un moment amb claredat intensa
llavors més bé que mai vegé mon esperit,
mentre moria el so i per la volta immensa
s'alçaven transparents les ombres de la nit.

TAS-632(42)

VAGANT PEL BOSC

Remor del bosc, solemne salmodia
del gran pinar desert,
bressa en notes de pau i poesia
mos somnis de despert.

Bressa ma vida qui te sent, corpresa
d'aquell intens encant
amb què un escolta la cançó incompresa
qui l'adormia infant.

Infant m'agombolares, veu difusa,
i jove pensatiu...
Aquí aprenia de cantar ma musa
com au que hi té son niu.

Doncs aquí volen pel ramatge ombrívol
mos somnis i records:
aquí mon cor m'escolta, i enyorívol
converso-hi amb sos morts.

Ai! de cada any amb major nombre hi parla;
i aquesta solitud
entre els absents qui vénen a poblar-la
me veu més abatut.

Temps era temps en què el boscà murmuri,
essent al d'ara igual,
me sonava tan sols com un auguri
de càntic triomfal.

TAS 632(43)

Llavors eix to planyent jo no hi sentia:
s sols notes de vigor
de l'arpa muntanyenca recollia
mon jovenil ardor.

Llavors eren les meves recordances
celatges del matí,
i alegre estol de joves esperances
s'alçava en mon camí.

Llavors ma vida desbordant no veia
lo baix i lo somort,
i fins l'arbre ferit que a mos peus queia
me dava un signe fort.

Oh! si: la gran pinassa qui tombava
ferida amb la destral,
deia: "Per vèncer la maror més brava,
me'n vaig d'aquest penyal".

Arbre avesat a dominar tormentes
dins la regió del vent,
venceria les ones turbulentes,
navili prepotent...

Ara els navilis ja no es fan de fusta;
i quan aquest pinar
caiga tallat de la muntanya adusta,
serà llenya a cremar...

Quantes coses pel camp de l'existència
he vist mudar així,
perdent noblesa i triomfal potència

TAS-632(44)

dins lo vulgar mesquí!

Palmes, corones de llorer o roses,
trofeus d'ambició...
virtuts del cel, estrelles mig descloses
per l'abnegació...

Meravelles del món o de l'empiri,
que el cor es proposà:
com quedau lluny de l'impotent deliri
qui us estengué la mà!

Buida jo torn ma vida a ton refugi,
o vell pinar desert!
Com la teva remor, per més que pugi,
mon pobre cant se perd...

Prou venturós seré si, solitari,
algun somniador
mon cant escolta i consegueix trobar-hi
l'encant de ta remor.

Prou me serà si, per la lluita odiosa
essent com un infant,
o bosc! dins ta pregària remorosa
sé viure tot pregant.

Tu em faràs veure sota el teu ramatge
que tot mundà atractiu
és com eix ull de sol que per l'herbatge
belluga fugitiu.

Tu em parlaràs amb veu fonda i seguida

TAS.632(45)

de lo abismal i etern,
dels sens volguts, eixits d'aquesta vida,
vius a l'afecte intern.

Així, nodrint-me com per temps enrera
de ton potent vigor,
si no recobr encant de primavera,
tindré els de la tardor.

Bella aquí és la tardor, que el cap no esfulla
d'alzines ni de pins,
i sols el bosc amb l'unció remulla
de núvols gegantins.

Noble tardor en què, si bé es lamenta,
el bosc, canta més fort,
i al vibrar amb l'alè de la tormenta
modula i representa
una marxa triomfal sobre lammort.

TAS. 632(46)

EL GORG BLAU

Adéu, tristor encastellada
del pla de Cúber i Almaluig!...
Seguint arreu l'aigua qui fuig
d'aqueixa terra desolada,
sorprèn mos ulls la portalada
d'un Paradís...
L'aigua s'atura a son encís
i com que diga: repòsau!
- Dolça és la calma del Gorg Blau!

Les colossals penyes bessones,
formant un freu meravellós,
sols deixen caure un raig dubtós
sobre l'estany pur i sense ones.
D'encantament blavors pregones,
com un safir
aquest estany fan resplendir
i com que diguen: somniau!
- Dolç és el somni del Gorg Blau.

L'antic cami tot solitari
voreja l'aigua, recobert
baix del penyal, i sembla obert
per un exèrcit llegendari...
Passant del Gorg al mur contrari
pel rústec pont,
somriu la coma de la font
com un idil.li tot suau.

TAS. 632 (47)

-Dolç és l'oasi del Gorg Blau.

Sortint del Gorg, per entre molsa,
ramatges, eures i ramells,
l'aigua jugant fa amb els ocells,
seguit, seguit, música dolça.
La neta escuma que ella espolsa
singlota o riu?
Al qui l'escolta pensatiu
com que li diga: meditau!
-Dolça és la parla del Gorg Blau.

Per entre flors, per entre espines,
lo que era estany se fa torrent,
i avall, endins, se va perdent
per un rocam com en ruïnes...
No hi troba ja murta ni alzines,
molsa ni flors,
quan allà baix, desfeta en plors,
dins la gran Fosca l'aigua cau...
- Ai! com la vida és el Gorg Blau!

TAS 632(48)

ADOLESCÈNCIA

Tu que en la gràcil pubertat empines,
pom d'esperances, l'eixerida testa
d'aire fresquívol i color de rosa,
rosa que esclata;

riu en bona hora! Dolçament te besen
somnis de l'auba que esmaltats relluen,
perquè té Psiquis jovenil les ales
de papallona.

Riu, que ara núbil te somriu la vida:
ella t'enflora els caminals, t'eixampla
braços simpàtics i horitzons te mostra
per espaiar-t'hi.

Fins si gemegues, ton ocult desfici
ara t'explica el rossinyol que canta;
si plores, pluges d'abril bé semblen
llàgrimes joves.

Tot te delita i t'encoratja: estudis,
llar protectora, viatjar placèvol,
altes empreses, entrellums de glòria,
art i natura.

Creix, doncs, avença, coratjós triomfa;
vessa ton càntic, que si et manca lira,
fins d'una canya sap l'amor compondre
rústica flauta.

Ai, mes, alerta a divagar inútil
per les florestes d'ocios platxeri,
lluny de les sanes amistats que imposen
noble fatiga.

Dels Argonautes en l'heroic navili
Hylas, l'esplèndid jovincel, anava,
quan va sortir-ne per a dur-hi amb l'urna
aigua de beure.

Embadalint-se a la floresta ignota,
flors variades tot arreu collia...
Se'n féu corona, se mirà en les aigues,
juga qui juga...

L'urna oblidada al recollir, de sobte
pres entre dolços i fatals abraços
reia i plorava dins un gorg: pujar-ne
ja no podia.

Hèrcules màxim, recorrent la costa,
Hylas! cent voltes va cridar, cercant-lo...
Hylas! les penyes a la veu de l'hèroe
fort ressonaren.

TAS-632(49)

Entre nenúfars a la fi aquell jove,
com entre somnis sentí el crit de l'hèroe,
mes al respondre, ja una veu sortia
flèbil i vana...

AL POETA QUI EM FEU PRESENT DE FRUITES SABOROSES

Sota un parral qui pampolos verdeja
per les columnes jòniques de marbre,
tot clapejant de soleiet i d'ombres
bellugadisses el mosaic de l'atri,
cal posar ton present, jove poeta!
Oh! quin present de fruites saboroses!
Són de Tempé frescal? Són de l'Arcàdia?
A quin hort les collires? Bé pot fer-se'n
a les tres Gràcies delicat obsequi,
que de fruites més sanes i exquisides
ningú en presentarà. Veniu rioleres,
o petita Pandara, o jove Ixena,
per oferir-ne les primícies pures
a les Gràcies mateixes, coronades
amb rou d'eterna joventut! No hi manqui
Methymina amb sa gran copa, a on fulgura
la netedat... No hi manqui la parella
de Lamon i Alidé, vellets benignes,
per honrar-nos la llar amb la constància
d'amor, que és foc sagrat i dura sempre...
Mes del festí poètic vaja enfora
l'entonament aparatós. Que hi sia
senzill i noble tot, com l'art hel·lènic.
Convidem-hi els amics. Cada un que porti
son present escaigut, amb cor placèvol.
Jo sols hi podré dur de ma garriga
qualque bresca de mel, però mel pura
que pren l'abella als romanins estèrils;
mel com ells olorosa i ben daurada,
com rajolí del sol que daura l'Illa!

TAS. 632(50)

A HORACI

Príncep afable de la docta lira,
mestre custodi de la forma bella,
tu qui cenyires de llorer i murta
doble corona:

ara tolera que una mà atrevida
passi a mon poble la que amb tal fortuna
tu transportares al solar de Roma,
cítara grega.

Aspra i ferrenya sonarà en ses cordes
fines la llengua de ma pàtria dura;
mes també noble hi sonarà: ma pàtria
filla és de Roma.

Filla de Roma per la sang, pel geni,
clara i robusta com sa mare antiga,
guarda en ses terres per llavor de glòria
cendra romana.

Si! dins sa terra el cavador atònit
ossos i marbres i joiells hi troba;
armes, monedes i penons que ostenten
l'àguila augusta.

Bella ma pàtria és ademés. Viuria
sens enyorança ta divina Musa
dins eixa terra que cenyeix la blava
mar de sirenes.

Illa és galana, a on el sol de Grècia
brilla puríssim, i d'ardenta saba
pròdig, li dóna amb el raïm alegre
l'àtica oliva.

Deixa, doncs, ara que dins ella evoqui
clàssiques formes i l'antiga Musa,
just amb sos propis ornaments, ma pàtria
veja somriure.

Ara que, folla la invocada Fúria,
febre als poetes inspirant, ungleja
l'arpa plorosa, i entre fang destil.la
fonts d'amargura,

oh! com enyora mon afany les clares
dolces fontanes del Parnàs hel.lènic!...
Mestre, amb ta bella, cisellada copa,
deixa-m'hi beure.

Deixa que tasti la sabor antiga
que omple tes odes i dins elles dura
com un vi ranci de Falern que guarden
àmfores belles.

TAS 632 (51)

Nèctar poètic amb què el cor s'anima
febre i deliris d'embriac no dóna;
dóna la calma de l'Olimp, la sana
força tranquil.la.

Qui de tal nèctar troba el gust, no cerca
l'or, ni les armes, ni el domini frèvol:
l'art és sa vida, que entre goigs o penes
guarda segura.

Ah! pugin altres a palaus que habiten
grogues les ànsies amb l'afany hidròpic,
negres insomnis que en un llit de plomes
posen espines.

Vagen al fòrum, on febrosa turba
crida i s'empaita, disputant la presa
que la fortuna dins la pols humana
llança per riure.

Puga jo, a l'ombra del nadiu boscatge,
seny i bellesa agermanar, o artista!
seny i bellesa que amb la lira formen
digna aliança.

Sí: que a tes obres el bon seny, Horaci,
guia la dansa de gentils estrofes,
tal com Silenus, el vell gris, guiava
dansa de nimfes.

Elles, ben àgils i formant corona,
donen al ritme la lleugera planta:
riuen les gràcies, i se sent l'efluvi
d'alta ambrosia.

TAS-632(52)

J O A Q U I M F O L G U E R A

Barcelona
Sta. Coloma de Cervelló- 1893 -1919

VOLUPTUOSITAT DE LA MORT

Ara, Senyor, sento les bufarades
de la Mort que m'envolta sense prendre'm.
Dins la penombra ja he perdut el límit
del món, i el fi contacte de les coses.
A cada embat jo sento que em despulla
d'un rastre humà, i en mon pudor es gosa,
lassa, ajaient-se prop de mi, i mirant-me
amb un esguard que és una alè molt pura.
Gràcil s'aixeca i altra volta gira
fins a confondre mon alè dins l'aire
càlid del gran calor que ella irradia,
mai abraçant-me, mes duent-se'n sempre
una penyora de ma vida, que ara
és feble i pura fins l'instant que sia
nua i eterna sota el bes dolcíssim
de la Mort que m'haurà tot en sos braços.

SENSE AMADA I SENSE AMIC

Sense amada i sense amic
queda oculta l'elegia.
Si la deia, si la dic
quina vida l'oïria.

Vet aquí una alzina dura;
si li deia mon lament.
El començ amb veu obscura.
Ella escolta sols el vent.

Prenc el ca d'aire fidel;
si li deia l'elegia.
Ell als peus se m'adormia:
ho vol ser més que fidel.

L'aigua clara del torrent
passa i fuig. Si M'escoltava.
Mor la veu dins la veu brava
del doll d'aigua furient.

Sol me trobo, sol la dic,
cerco trèmul la paraula.
Cal només redir la faula:
"Sense amada i sense amic..."

TAS-632(53)

T O M A S G A R C E S

CANÇO DE PORT

Vaixell que dorms en el port,
embolicat de tenebra !
Has desat els gallardets
i són plegades les veles.
Només crema un llantió
dalt de tot de l'arbre mestre.
Si el marinê et guarda el son,
la lluna també te'l vetlla.
Silenci de l'alta nit !
L'aigua del port és quieta
i tèbia com un coixí.
El cel és pàl·lid i tendre
com si fos humitejat
de rosada matinera.
La nau s'adorm poc a poc
sota els ulls del sentinella.

Si fa una mica de vent
ja vacil·len les estrelles.
El tràngol gronxa les naus
i a punta d'alba llangueixen
la lluïssor dels estels
i el remor de la taverna.
El vaixell s'ha deixondit
i obre totes les lluernes.

TAS-682 (54)

Trèmula dolçor del maig,
joia de la brisa fresca !
El mar sembla fet pel goig
dels gallardets i les veles.
Mariners, cal feinejar,
que es fa de jorn i clareja.
La mar, més enllà del port,
s'ha desfet la cabellera.

CANÇO

Romaní del caminet,
herba humil, floreta blava.
Vora la vinya has crescut
entre el mar i la muntanya.

Per les feixes he pujat
amb la meva enamorada.
Lla baix, la blavor del mar
era esquitxada de barques
i, més ençà, el cirerer,
el seu ombradiu ens dava.
Per donar-nos més delit
la teva olô ens encisava.
- No us gireu a guaitâ el mar
que ara sou a la muntanya -.
Romaní del caminet,
herba humil, floreta blava !

Si enrera deixem la mar

TAS-632 (55)

més endavant hi ha la plana.
Entre mig del corriol,
els brucs i les argelagues
amb l'espina ens han punxat
i ens aturen amb les branques.
Adéu planúria del mar!
Enyoraríem la platja
si no fos el romaní
que l'ànima ens embriaga.
Romaní del caminet,
herba humil, floreta blava !

En arribar dalt del cim
com s'enjoia la mirada!
Si enrera deixem la mar,
davant nostre hi ha la plana :
la terra s'allarga al sol,
mentre el vent mena les barques.
Adéu, adéu, romaní,
quina olor tan bona escampes:
la terra t'ha dat l'alè
i la mar la marinada.

Romaní del caminet,
herba humil, floreta blava,
vora la vinya has crescut,
entre el mar i la muntanya.

TAS-632(56)

T O M A S G A R C E S

NOCTURN

Quina fantasma tan pàl.lida ets,
o poble meu, a la llum de la lluna !
Damunt les aigües quietes del mar
la lluna plena s'atura.
Les vinyes semblen uns llacs adormits;
les barques, ombres de plata que fugen.
Duen la vela, penjant, en repòs ;
els arbres mestres es 'drecen i lluen.
Quina fantasma tan pàl.lida ets,
o poble meu, a la llum de la lluna !

Vora la platja, darrera els llaguts,
les cases blanques s'aprimen.
Dalt de l'església s'abranda l'estel,
en el cloquer la campana vigila.
Un vent d'en terra travessa la nit
amb unes ales plomoses i fines !
Passa, com una manyaga, damunt
l'aigua del rec i la vinya.
Sobre les ales del vent,
la lluna posa la seva polsina.
Vora els llaguts,
les cases blanques s'aprimen.
Dormin les vinyes, les cases ; dormiu,
veles i rems de la barca !
La lluna para el seu mantell

TAS-632(57)

i us vetlla el son amb la mirada.
Quina fantasma tan pàl.lida ets,
o poble meu sota la lluna clara !
Et guaito, lluny. Des del turó
veig com reposes i t'allargues,
escolto el teu respir tranquil
i em puja la teva alenada.
O,poble meu, com et conec:
sé l'ombra dels teus arbres
i la remor segura de la font
m'ha lliurat el secret de la seva tonada.
Dormi la font i el carrer vora el mar.
Dormiu, que us vetlla la meva mirada.

La nit encén els estels més roents
i mulla el cel la lluna plena.
La mar i el cim ara han callat ;
escampa silenci la terra ;
s'ha desfet l'ona i la maror,
callen l'òliba i la pineda,
i les herbetes del camí
esperen la rosada tendra.
Sobre el silenci del poblet
hi ha la llum blanca d'una estrella
i, amb un neguit a dins del pit,
perdut en la platja deserta,
un pescaire calava el gresol
sota la plata de la vela.
Apaga, pobre pescaire, el teu llum ;
mira que el pal, tremolós, es desperta.

TAS-632(58)

Deixa que dormi, ben amanyagat
el ventijol i l'alenada tèbia.
Dormiu, les cases arran de la mar;
dorm, vinya fruitosa i espessa,
i la renglera de llaguts
ajaguts a l'arena.

Quina fantasma tan pàl.lida ets,
o poble meu, sota la lluna plena !

TAS. 632(591

Les tombes flamejants

de Ventura Gassol

Fou una pàtria. Va morir tan bella,
que mai ningú no la gosà enterrar:
damunt de cada tomba un raig d'estrella,
sota de cada estrella un català.

Tan a la vora de la mar dormia
aquella son tan dolça de la mort,
que les sirenes dia i nit oïa
com li anaven desvetllant el cor.

Un dia es féu una claror d'albada
i del fons de la tomba més glaçada
fremí una veu novella el cant dels cants:

- Foc nou, baixa del cel i torna a prendre.
Ja ha sonat l'hora d'esventar la cendra,
oh Pàtria de les tombes flamejants!

TAS - 632 (60)

GUERAU DE LIOST

Olot 1878-1933.

LA MUNTANYA D'EN SALA

Aspra muntanya : de profana envista
amb caputxa d'alzina t'alliberes;
et cenyires de gorgs i de cingleres;
de dalt a baix una tartera et llista.

Quan la posta, disfressa d'alquimista,
d'una enclusa d'or viu treia fumeres,
amb l'escampall darrer de ses fal·leres
t'imposa una polsina d'ametista.

Plena d'orgull, petrificar-te goses
fent-te cilici de terribles noses.
Ta boca, segellada com una urna,
no cantaria cap música cèlica.
T'aplanes i t'enfonses taciturna
com, esclafada, una despulla angèlica.

De "La Muntanya d'
Ametistes"

FONT DE SANT MARÇAL

Déu te guard, vianant. Que t'imposi el Montseny
una mica d'amor i una mica de seny.
Ací tens una font que parlar-te podria.
Ací tens un pedrís clapissat de falzia.
La virtut del Montseny és aquest rajolí

795.632(61)

que d'avets i de faigs la fullaca esbandí.
La virtut del Montseny es congria a l'altura.
Per ço té aquesta font una ullada tan pura
i la seva canal dóna l'eco planyent
de la fusta del bosc torturada pel vent.

D"Ofrena Rural"

OFRENA RURAL

Dona Maria d'Arimells,
única aimia
del Cavaller Guerau, sense castells
fora d'un casolà castell de poesia:
més fort que tres segells,
vostre llavi em segellaria.

De l'era estant de Liost,
s'afilen dotze carenes.
Al capdavall d'un llargarut congost,
una calà s'adorm, jaç de sirenes.
Nosaltres tenim al rost
perdius que d'un rosari de fusta passen denes.

Entre gatoses un camí s'esmuny,
arrecerat del sol a mitja tarda.
Mena al serrat on us trobi pel juny,
entre fonolls parada i olivarda.
Un ginebre llampat no gaire lluny
com un senglar felló feia basarda.

TAS-632(62)

La vostra casa presideix la vall.
Com d'una griva l'aterrada tofa,
de la teulada minva l'esquenall,
i, plomissall dispers, cada paller s'aclofa.
L'arc de l'eixida fa el darrer badall
i té la pollancreda el ritme d'una estrofa.

El casal de Liost és un castell-roquer
escamarlat sobre un penyal que s'esllavissa.
Cingla el penyal, com si fos un corser,
un alzinar, dura malla ferrissa.
Al front llueix com una divisa un esparver
que roquerols esplomissa.

La casa d'Arimells diu que s'esbalaí,
flairosa de les herbes de la prada.
A l'ombra eixuta d'un pi
prospera la llocada.
La casa d'Arimells té la vida al molí,
que li manté l'anomenada.

Si el casal nostre és el castell del sol,
de vostra casa en dic el palau de la lluna.
L'un és la llum, el vent, l'estol
d'un alzinar sense vedruna.
L'altre és farina a casa i boira al corriol
i fullatge caduc a la llacuna.

Llebres pasturen pel vostre quintar,
llebres d'esquerpa tirada.
Si les aborda el ca

DAS-632 (63)

i les erreu de bursada,
no trigaran a collar
pels rasos de Liost on l'herba és arranada.

Liost amunt la fageda subtil
vibra del vent de l'altura.
S'entortolliga d'espàrbols el fil
que una argentina moixera tortura.
Passa el tudó viril
que en un pollancre d'arimells s'atura.

Com seguiria, l'esguard,
d'aquell tudó la volada tan neta !
La meva amor, si pogués, celaria covard
en el seu pit, decorada naveta.
I li diria: - Cap al tard
vés a l'ampit d'aquella finestreta.-

Vós sou, Dona Maria d'Arimells,
de mon castell poètic sobirana.
Per Vós no té cantells
la graciosa parla catalana.
Els mots en vostre llavi són joiells
i cada gemma grana.

Ací teniu, mal fet,
un enfilall de rústegues pedretes.
El vostre Cavaller, ~~xxxxxx~~ retret,
no gosa a barrejar-se amb els poetes.
Ells tiren flors, amb un aire discret,
i, el Cavaller, sagetes.

(D'"Ofrena Rural")

TAS-632(64)

J O S E P L L E O N A R T

Barcelona 1880

Jo sóc somniador de nits i al clar del dia;
m'encanto en despoblat, per places i carrers;
me guaito un vol d'ocells, i tinc una alegria
i sento una tristesa pel més petit no-res...
Dos arbres sobre el cel me són molt gran bellesa;
dos arbres i un cel blau me parlen d'infinit;
me passo el can-al-tard guaitant la posta encesa
i em plau intensament sentî acostar's la nit.
M'empolso travessant les carreteres ermes
i tanco els ulls sentint els carros ronseiant;
reposo als esglaons de velles creus de termes
i escolto els carreters qui passen tot cantant.
Dels plàtans van caient els vols de fulles mortes:
la creu sobre el meu cap, les fulles a mos peus...
de sobte al bat del sol se sent cruixir les portes
i es veu sortî un pagès marxant cap als conreus.
Oh calma dels conreus a l'hora de la calda;
consol dels xics poblats que us guaiten desitjant
el temps que ha de venir i els omplirà la falda
dels fruits que entre les vostres verdors hi trobaran!

Retorns dels somnis meus sota lá posta encesa
qui fa vibrar la pols daurada sobre els pins!...
La posta és aquella hora qui esclata la tristesa
i més que mai somnio i em perdo pels camins;
deleixo per guaitar més cel i més muntanya,
i com més cel he vist, més cel de lo infinit...
Com nomenar, Déu meu, aquesta pena estranya
que em fa pujar més alt per veure'm més petit?
Prô és bell sentir-se a dins la febre de la serra
perdent-se a l'aventura pels cims assolellats;
i dels descabdellars de les planeres terres
sentir pujar la flaire dels boscos i dels prats!...
Tot se torna tan clar a l'arribâ aquesta hora,
tot és com nat de nou, i tot és resplendent!
Serenitat entorn; sols és mon cor qui plora
en mig de claretats. Quin sant i hermós turment!
Per què m'ompliu, oh cels, sentint les coses belles,
i em deixeu amb els braços alçats per abraçar?
Lo que tinc dintre meu és allunyat dels passos...
El meu camí pels cims mai més s'acabarà!...

(D'"Elegies Germàniques" 1910)

Lleonart- ?

PAS-632 (65)

MALIA

Digueu-me, amics; ¿no us advingué algun dia
estant sols, com si el vol d'una mà freda
vos passés sobre el front? O, tot fent via,
sentí una veu o una tebior de seda
a flor d'espatlla, on cap vivent hi havia?
Ja sabeu quin estrany esglai ne queda.
Doncs jo só anit corprès d'eixa malia...
Jamai vegí la fosca tan geganta
ni tan lluny l'horitzó com aquesta hora.
Pietat, amics! Vulgueu-me a vostra cleda,
deixeu-me ser vora la llar brillanta,
no em digueu res; prô tu, el més jove, canta
aquell salm de convent que m'enamora,
per allunyâ el misteri que m'espanta.

1914

L'HOME I EL PASSAT

¿Ets tu mateix que inquietaves
el rull rebel que et queia sobre el front?
¿Ets tu, mon cor, el que et posaves
a un galop boig quan t'acostaves on
verdejava aquell xal, reia un ull sota un front?

¿Galta espessa i cavada, ets tu mateixa
que al toc del sol cremaves com d'un bes?
L'antic bull de la sang no torna a néixer.
Ara de remembrances t'has de péixer,
tu que trobaves Déu en un no-res.

¿Quins àngels malfadats, mentre dormia
en lloc de l'altre em xxxxxxxxxxxxxx varen deixar a mi?
¿Ets tu mateix, oh mon, i jo aquell que tenia
mil virtuts noves cada dia
i una pàtria sota un cel diví?

A LA LLIBERTAT

Oh vent, trenca l'amarra,
sega-la, oh brisa, amb ton rosec de fura!
Fa temps que una mateixa vida dura
i massa temps que el comareig m'eixorda
i so envorós del crit valent dels pifres.
La pàtria es pon dins meu i en la sang llorda
sento pesar l'acer dels Guifres.

Malaguanyat bleix d'Apolló, traspassa!
- El cor august no escau a la comèdia
ni a faisons de bastaix caigut de raça
pinzell de Boticelli, estil d'Herèdia.-

Però tu, vent, trenca l'amarra
i endùu-te'm l'esperit on me convida

TAS- 632 (66)

un amor que no té braços ni boca.
Allà, del cel sota l'estesa parra,
la mà invisible aboca,
en copes d'or, que és or, la saba pura
de l'alegria i de la força.

Vull uns combats on mai no em calgui tòrcer
l'orgull de Déu que dins de mi perdura.

TAS - 632 (67)

CEL DE PARIS

Dolça llum de París arrebossada amb vels:
barreja de lilàs, de cortines i gels
i ressol de petxines,
a peu descalç camines
comptant els esglaons
- oh tu, benigna, sense violència -
com si abans d'entrar demanessis llicència
al caire dels balcons.

Sàvia en les mitges tintes, humil i agraciada,
feta a resseguir els lloms d'estàtua o columnada
i a confegir entre arbredes les teves visions,
amb els sofres i els ploms de la boira mullada
o amb les polsines d'aigua dels teus parcs immortals
pastes casals de fum, aprimes la matèria
i rera uns vels verd-plata sublimes la misèria
dels transeünts banals.

Ací, no m'enlluerna la Venus blanca al sol;
ací és de roses l'ombra dels castanyers en terra
o de l'ocell que passa: això m'és un consol
del nostre sol pairal, que se'ns aferra
al cervell en dos tons, castigador,
cridant en sec un sí o un no
enmig del gran incendi radical.
Dolça llum de París, tu tens més notes
si no cantes tan alt.

x x x

I aquells mesos d'hivern, que la boira es fa eterna
i ens esglaia el respir la baluerna

TAS-682(68)

del cop de rella boig del Sena espès i brut,
quan suen els palaus un fum de senectut,
eixordats i mesells de tanta Història,
en els teus llunys tancats em minva la memòria
de la vida passada, em creix el pensament
i em fa vergonya el cos. Seguint la meva via
amb una fam als ulls, perdo l'esment
de si és capvespre o alba aquell moment.
Llavors, edats i sexes dins els meus llims combaten:
tot ho veig com un somni, i em rabejo en la por
de no esclarir si so el d'antany o no
dins aquell clima nou.
I com esclaten
els retrobats basqueigs de pubertat,
les elucubracions del drama somniat,
dins ton hivern banal com un verí
tèrbol i dissolvent, però tan fi
que se'ns fa seu fins dins de les entranyes!
Quines cerebracions entre sublims i estranyes,
quin inútil garbuix actiu i grandiós
bull dins el meu cervell al grat de les foscors,
gran hivern embruixat.
Jo et vull patir en ma vida .
I al temps de la florida
dels lilàs pels jardins i en ton cel estritllat,
quan torni a marcar una ombra sobre el prat
el sòcol de Diana,
convalescent d'aquell hivern damnat
que ens confina i ens mana,
tornaré a aixecar el front al teu encís,
llum de la Primavera de París.

De "Les Elegies i els Jardins"
1937.

MAS-632(69)

J O A N M A R A G A L L

Barcelona 1860-1911

PIRENENCA

Ben ajagut a terra, com me plau
el veure davant meu en costa suau
un prat ben verd sota d'un cel ben blau!
I en les albes la gran bellugadissa
de les fulles d'acer que el vent eriça
amb tants reflects de llum enlluernadissa.

I el sol estès pertot.
I el rec com cau
escumejant avall la costa suau
del prat ben verd sota del cel ben blau.

Tots els membres caiguts, tot jo per terra,
buidat de tota força i sens desig,
la pensa poc a poc se'm desaferra...

I em vaig trobant tan bé an allà entremig,
i em va invadint com una immensa pau,
i vaig sent un tros més del prat suau
ben verd, ben verd sota d'un cel ben blau.

ELS NUVOLS DE NADAL

Els núvols de Nadal no sé què tenen
que són manyacs: no posen
gens de malícia al cel:
pel blau puríssim dolçament s'estenen,
a la llum de la posta suaus d'encenen
i de nit deixen veure algun estel.

Es una de les coses més alegres
veure entre núvols els estels brillar.
Tenebres de Nadal, no sou tenebres;
més hi veig en vosaltres
que no en el dia clar.

Ai, nit, que vas passant silenciosa;
ai, núvols blancs que pels estels passeu;
ai, llum, que no ets enlloc misteriosa;
ai, portal de Betlem, que ets tot arreu!

Quan me vulgueu donar més alegria
parleu-me dels Nadals ennuvolats,
i em veureu com infant que somnia,
que riu a lo que veu
amb els ulls aclucats.

TAS-632(70)

M A G I M O R E R A I G A L I C I A

Lleida , 1853 - 1927

Hom està d'acord a reconèixer que la part millor de l"obra de Morera i Galícia, poeta i home polític català, consisteix en les seves traduccions de Shakespeare. La seva obra original, que comprèn, ultra alguns volums de versos castellans, el llibre "Hores lluminoses", és elegant de forma i serena de fons. Els espectacles de l'horta lleidatana s'emmirallen en els seus sonets ben tallats, pero de poca volada lirica. L'home, perfecte senyor i extraordinari conversador, ha deixat un record excel.lent.

Nat a Lleida en 1853 i mort en 1927, Morera i Galícia visqué una existència centrada entorn de la seva ciutat nadiua, dels seus versos i de les seves traduccions.

PAS-632(71)

MAGI MORERA I GALICIA

1853-1917

CAMI DEL CEMENTIRI (LLEIDA)

Alegre, ombrívol, d'atraient amplada
i engarlandat amb els tresors de l'horta,
va pujant un camí fins a la porta
que tanca el clos de la darrera estada.

A baix, el riu, amb ses cançons de fada,
la ciutat dels que ploren aconhorta,
tot guaitant somniós la ciutat morta
que a dalt s'adorm en la gran pau sagrada.

La via ja la veus: és encisera;
ves seguint-la, i amunt: que allà t'espera
besant les creus, volant de brot en brot,

sota els xiprers de verd-negrós ombratge,
l'àngel que diu amb misteriós llenguatge:
"Si et deleix l'infinit...aquí hi és tot".

LADY X

No és pas or, és sol tendre el que ensedaren
les fades que han filat ta cabellera,
i el clar de lluna de tos ulls boiraren
com del Thames magnífic la ribera.

Atenes ben segur que no et coneix;
el món de plena llum no és pas ton món;

TAS-632 (72)

i així en el nacre de ta pell llueix
la humida irisació del bosc profon.

En tu floreix la raça forta antiga
que de totes les altres amb despulles
n'ha fet son senyoriu, i amb tu relliga
vell i nou, l'arbre etern de noves fulles.

Misteriosa: què hi fa d'on has vingut?
Tu eres amb Eva al paradís perdut.

EL CAMPANAR DE LLEIDA

A dalt de la muntanya que domina
com miranda els bells termes lleidatans,
s'enlaira un campanar fet per gegants
o per homes de raça gegantina.

Quan guaita cap avall, l'aigua veïna
del riu li dóna espill i l'horta encants;
i guaitant cap amunt, toca amb les mans
i conversa amb la ~~xxxx~~ lluna i la boirina.

Pujem-hi, doncs!!! L'escala cargolada
que als ulls dóna mareig i al cor neguit,
sembla que estigui des del cel penjada.

I amunt, amunt, ja ets dalt! Ara, esperit,
si et sents d'àliga el cor, pren revolada,
que ja ets a mig camí de l'infinit!

TAS-632(73)

M I Q U E L S. O L I V E R

(Campanet 1864-1910)

LES CASES SENYORIALS (Palma)

Entrades famoses,
entrades gegants,
totes harmonioses,
totes ressonants,
totes habitades d'ecos vigilants;

arcades i voltes de l'antiga casa
plenes de foscor,
plenes d'emoció,
posades en guisa de decoració
per una comèdia de capa i espasa;

vistosa cisterna
de ferre florit,
polsosa llanterna,
pinya multifòlia
de ferre bogit,
com una lluerna
dins una magnòlia
brillant en la nit,
que d'unes virreines i unes mariscales
veieren les gales
dos segles abans,
venint de les festes, tornant de la rua,
saltant de l'esvelta cadira de mans;

llarga columnata,
bella escalinata,
gentils galeries
del Renaixement;
gràcils teories
d'amors i poncelles;
passamaneries,
calat transparent
de branques i fulles i flors i rodelles;

patis de misteri plens d'amagatalls,
ombres que recorden vespres de difunts,
argolles dispostes per fermar cavalls
i reixes que parlen d'unes fellonies
i unes banderies
i de Canamunts
i de Canavalls;

porta esculturada,
porta blasonada
de l'estudi antic,

Oliver M.S.-2

PAS-632 (74)

que ara et veig tancada
per fat inimic,
que fores refugi d'uns vells humanistes,
i d'uns vells juristes,
i d'uns vells teòlegs i enciclopedistes;

palaus mallorquins,
imponents i grans,
casi venecians,
casi florentins,
i entre llevantins
i calderonians...

Jo us veia fervent,
en la minyonia,
sentint vagament
la vostra elegia.
Ara us cantaria
una lletania
d'enamorament:

per vostres passades
Beatrius i Onisses;
per les ignorades
flors esfulladisses
dels vostres jardins,
mortes de fa estona;
per les balconades
totes perfumades
jo no sé de quins
torbadors i tràgics perfums de Verona;
per les balustrades
totes ennoblides,
totes amarades
de rous i serena,
d'aures exquisides,
de veus aflautades
i de lluna plena;
per l'hora radiant
de Julieta pura;
pel cor batagant
i el cel que fulgura;
per les grans parpelles
de passió mig closes;
pel cantar d'aloses,
i les albes clares i les nits d'estrelles,
i el florir de roses !

Oliver M.S.-3

TAS-63L(75)

RAMBLA VELLA

Passeig melancòlic, llarg passeig amic,
com una avinguda de dibuix antic;
com una alameda de litografia,
plena de silencis i de poesia,
plena de pedrissos i de soledat...
Ja passa una vella, ja passa un soldat.

Els arbres segueixen el llit d'un torrent
vorejat de tàpies i hortes de convent,
oh passeig benigne per llegí el diari,
per resar les hores amb un breviari,
per fondre en ensomnis i meditació
o fê una admirable bona digestió
tot sentint que toquen vespres o matines
així les Tereses com les Caputxines!
Dins l'ombra les fulles un halè commou
que un encís escampa de vou-veri-vou:
record de frescura d'una aigua passada
pel solc de l'antiga riera colgada
que entrava sonant,
que entrava resolta, bullent i saltant.
Un noble silenci a tot crit contesta
i les veus fluctuen nedant en la sesta;
clamen endebades uns quants venedors
per la plaça morta sense compradors,
per la pobre via, callada i deserta,
que els difunts saluden, en una hora incerta,
camí del fossar.

Cap a l'hora baixa ves-hi a passejar.
Ves-hi, com un'ombra de la nit entrada,
pels carrers ombrívols de la cantonada,
poblats de llegendes i de patis grans
que els fanals endolen mig agonitzants:
carrers de noctàmbul, d'aire expiatori,
amb llantions que cremen sota un Purgatori
i horts tancats que envien celestial perfum
i botigues fredes sense foc ni llum.
Ves-hi en aquella hora
dels desmais que tomben i la font que plora,
quan a les estrelles riuen els jardins
i un encant se n'entra per l'ànima endins;
ves-hi, en les primeres fredors autumnals,
voltat de plujoses quietuds espectrals,
quan la tramuntana forceja les portes
i el tropell aixeca de les fulles mortes.

Del passeig romàntic és ara el moment.
La misantropia, l'enamorament,
el dol taciturne, la febre, el desvari,
corpresos se senten del lloc solitari
per on de vegades transita a gran pas,
amb un vell paraigua subjecte del braç,

TAS-632 (76)

una pensativa llànguida figura
d'home que es passeja per la raó pura,
deixant, per una hora, l'estudi i l'alberg:
tal com passejava Kant a Koenigsberg.

MOZART

Angèlica, suau, aconhortada,
plora la Musa que a somniar convida;
queixes blanes de tòrtora ferida
gemega la viola acompassada.

D'amors anacreòntics la volada
vincla les flors en els jardins d'Armida;
dins alabastres cau la font de vida
i plora entre els llorers flauta encantada.

Pels caminals, en dansa candenciosa,
l'esbart s'allunya de les Nou Donzelles,
que l'ombra cerquen de desmais i acàcies...

Aixi en la mort d'una art meravellosa
la llum rebies de naixents estrelles
i el bes darrer de les darreres gràcies.

Pere Quart -!

PAS-632 (77)

LA DONA DE LA NIT ALTA

"Espora'm. Apaga la llàntia.

Sobrevolo mon llac de memòries.
Camina. Les mans són meves ales.

La fosca no aprèn a besar-me.
Llenço la clau de l'alba.
La nit estalvia mirades.

Dormiré de costat amb l'aurora
presonera de llunes tardanes.

Silenci de grills que callen.

No vull res. Deixa-m sola.
Apaga la llàntia.

Nit negra, nit blava, nit blanca.
Nit blava com mar dessalada.
Nit negra com aigua secreta.
Nit blanca com neu endolada.

MS-632(78)

Es el bleix de les herbes no verdes
que es vesteixen de verd en llevar-se.
Una font somnàmbula.

Alts camins amb roderes de rodes
que han rodat milions de vegades.
Els viatges s'encalcen pels aires.

La fosca comanda.
Car la llum colorada del dia
és el somni només de la nit fatigada.

Bona nit, nit alta."

LA INCONEGUDA

" Entres en el meu somni amb una torxa.
Al teu voltant, ombres servils.
Restes immòbil, muda
i, sense veu, vas retraient mos crims.

Parla, si pots! Flagel.la'm
amb els noms, amb els dies i les nits.
I si no pots, ix de mon somni.
Tem l'alba amb sos mastins.

Les ombres que comandes es redrecen.
No les atïis contra mi!
N'hi ha de tímides, obeses,
i altres d'ossudes allargant els dits.

Qui ets? Ulls d'escorçó, boca desfeta,
galtes d'infern i front mesquí!
Reina potser d'una contrada morta
o filla borda d'un pecat sublim.

La torxa lluu com un desig infame.
Verd lúbric, groc covard, blanc fonedís.
Cerquen ulls i miralls les ombres cegues.
Tu, llur mestressa, calles i somrius.

Sembla que avancis! Com si t'ajupissis!
I les ombres aturen llur sospir.
Qui ha estat? D'on ve tanta rialla?
T'esmunys rígidament dins el meu llit.

Ix de ma nit! Retorna'm la tenebra!
S'acosta l'alba amb sos mastins..."

La febre va pujant, puja la febre
a remolins, a remolins.

1938.

TAS-632(79)

ROSSEND LLATES

(Barcelona, 1899)

PIGMALIO

Aquell que, enamorat d'una beutat externa,
treta per son esforç del marbre i del fadic,
la féu mortal i viva, pregant un déu amic,
i la menjà a besades, privant que fos eterna,

se'm representa quan ton record em governa
i veig ton noble cos - rosa de marbre antic:
mentre el desig s'escampa i no m'és enemic,
com l'aurora de sang quan el blau s'enlluerna.

Però, el que és jo, al contrari, no et voldria ni nada:
voldria que sols fossis cosa fantasiada
i que el donar-te forma fos el goig de mes mans,

i amb la càricia forta i sàvia i incisiva
dels cisells - més que fletxes del déu d'amor puixants-
fer-te per sempre més pedra immòbil i viva.

1923.

L'INFINIT

Deixeu-me anar tot sol entre la nit;
jo mateix no sé el mal que m'aturmenta,
però deu ésser el mal de l'infinit.
Tinc l'ànima encongida i malcontenta.

Deixeu-me atravessâ el bosc ennegrit,
seguint la meva ruta a la palpenta.
O silenci, m'estrenys contra el teu pit!
Com un abraç molt tebi vas cloent-te.

Pels camps, pel bosc, de cara a l'ampla mar,
pensa mon cor: "Ací és la meva llar:
estels germans, fecunda ~~xxxxx~~ mare terra,
quan finirà el neguit de dintre meu?
L'estel va a reposâ al llom de la serra;
jo, quan reposaré en la pau de Déu?"

TAS_632(80

LA MAR I LA RIERA...

La mar i la riera
dormien sota el sol;
enmig la polseguera
solcava el rierol.
Feia un color d'entranyes
la terra del conreu;

el vent a mitja veu
brunzia entre les canyes.

A l'horta llum-ferida
jaguérem de costat;
el ritme de la vida
semblava deturat.
Del cel sense lleganyes
el sol era al bell mig;

el vent com un desig
lliscava entre les canyes.

La boca era entre-closa
i el cor tustava el flanc;
va encendre's una rosa
perfumada de sang;
s'obria sense planye's
una vida al dolor

i el vent com un traïdor
fugia entre les canyes.

1934

TAS-632 (81)

B A R T O M E U R O S S E L L O

P Ò R C E L

A UNA DAMA QUE ES PENTINAVA DARRERA UNA REIXA EN TEMPS DE VICENÇ GARCIA

Amor, senyor de l'ampla monarquia
que publica el clavell i el foc proclama
en l'ardor de la galta i en la flama
de l'exaltació que l'aire cria,

els cabells de finíssima atzabeja
en el combat de vori que pentina
perú de lliris i de llunes mina,
ornament de les neus, dels ors enveja,

treu de la reixa, i que la saborosa
feina del bes, batalla graciosa
del còrrer d'unes cames despullades,

deixi les verdes herbes alterades...
Oh desmai de les tiges onejants
de marbres, ceres, roses bategants!

NOMES UN ARBRE A LA VORERA PORTA...

A Amàlia Tineo

Només un arbre a la vorera porta
el tremolor del mar, i el frec de fulles
retorna el benefici de les ones.
Les roques mortes en arenes mortes
viuen només uns brins d'herba poruga.
Mar foll de gris i verd i força d'aire
trenca cristalls sobre la costa blana,
aprèn l'ombra llunyana, blava i blanca,
dels núvols plens de vent i pròdigs d'ales.
Només en mi pots créixer més i estendre
més pura sal, més amagada pedra,
i encara retrobar-te, en camins foscos
per balenes remotes i algues velles.
Però jo m'he perdut en les planúries
que han oblidat la dansa, el crit de l'aigua,
entre alzines i roures, entre llunes
sense rius, sense pous, sense ones altes.

TAS-6320(82)

X A V I E R B E N G U E R E L

Barcelona 1903

IMMINENCIA DE LA MORT

Era i no és la flor de diamants
- fugissera presència suïcida,
oh lentes inquietuds expectants!
L'immarcessible atzur de l'aigua em crida.

d'una veu blava per qui sóc malalt.
(Mortes cortines d'un vaixell de febre;
estranya escala de cargol: endalt
àngels vencien l'ondulant tenebra).

Ah, submergir-s'hi lent, tot pel ressò
d'encara arrapadisses veus llunyanes
menades - on? - per blaves caravanes
dòcils i diamants divins en flor!

ENCARA BLANCA SOBRE EL COR

Encara blanca sobre el cor
- ni l'ombra et roba llum. ¿Afines
sentiments nous o estrenys divines
fugues d'algun record que mor
d'ésser panteix entre les sines?

Prems sobre el pit ombres de llir
per endolcir les teves roses
o fas més tendre perquè poses
llum sobre llum el teu sospir?
Cambres de llum, albes recloses!

Ve dels meus somnis el teu gest
que un gest de somni ara perfila.
Ardit esguard que ombres vigila:
un ull diví, l'altre ull ferest;
combat de l'àngel amb l'argila.

Intacta neu d'un cel i un temps
de vida en flor. Miniatura
de cinc camins que el fat detura
amb albes roses als extrems;
miralls opacs serveu-la pura!

PAS-632(83)

J O S E P P I J O A N

Barcelona 1880

EL BASTO

La branca de faig floria, floria...
mirant-la de baix, tot jo m'hi delia.
Branqueta de faig, hauràs de ser mia,
que em vull fê un bastó per tota la vida!
Quan sóc allí dalt el món fa alegria,
en cel i verdor la terra es perdia.
Li pots dir adéu, la branca florida,
d'aquests horitzons coberts de delícies!
'Nirem terra enllà, camina, camina;
'nirem tots dos sols per pobles i viles,
podrem veure el món, gosar d'altres ditxes,
prô mai tornaràs a treure florida.
Als cops de destral els aucells fugien,
les flors del brancal plovien, plovien...
Li poso un amor per tota la vida!

BENEDICCIO DE LA TAULA

Beneïu, Senyor, la taula ja parada,
poseu-hi pau abans de començar,
envieu-hi una gota de rosada
que ens purifiqui aquest humil menjar.

Tota la nostra pena i alegria,
la forta lluita està tancada aquí;
és l'amargant suor de cada dia
que ens la pagueu amb un torrat botí.

Oh Pare, ompliu els cors de llum serena,
feu que aquest àpat sigui profitos
i ens ensenyi a allargar la mà ben plena,
com liberal avui l'esteneu vos.

I quan arribi aquella justa tanda
de beata pau, compliu els mostres vots,
perquè al convit de l'eternal vianda
que no n'hi falti cap, que hi siguem tots.

PAS-632(84)

L A V E T L L A D A

- Digau-me, la mestressa, per qui m'haurà confós,
la vostra criatura quan jo parlava amb vós?

- Us pren per un altre home que fou aquí una nit;
perdut entre la boira, trobava el meu marit.
Era una vetlla trista, escassejava el pa,
com ell ens el partia encara en va sobrar.
Segut vora la taula, de cara cara al foc,
el nin sobre la falda, parlava poc a poc.
Deia paraules dolces... feien de bon sentir...

- Digau-me-les, mestressa, torneu-me-les a dir!

- Deia que la vianda, sempre que es reparteix
amb bon amor pels altres, us semblarà que creix:
i prometia dies que allargarà per tots...

- No recordeu els termes, no recordeu els mots?

- Tan sols quan se n'anava, fent un petó a l'infant,
deia que l'esperava per quan seria gran...
que feien falta homes moguts a fi de bé...

- Digau-me, la mestressa, cap on podria ser?
Donau-me alguna senya, que el vull aconseguir;
per les seves paraules també em demana a mi!

- Dormiu aquesta vetlla, quedeu-vos fins demà,
guaiteu a la finestra, veureu el fosc que fa!
Els Trillons i Cabretes encara no han sortit ;
pel tomb que ha dat el Carro, som lluny de mitja nit.
Mireu quina serena fara demà matí,
fins dalt a la carena us donarem camí.

MAS-632(85)

ALEXANDRE PLANA

LA BARCELONETA

I

Entre la mar i el port, entre l'ona verdosa
de la platja i la pedra dels molls, com la filosa
que gira sota els dits d'una vella arrupida,
s'allarga poc a poc la llenca de sa vida.
Per sobre l'entrellat de les veles i els pals
que han torçat les calitges i les hores bojals
sentia com les boires o la neta llum blava
de l'hivern l'enfortia, com l'estiu la cremava
i a cada any devenia més colrada i més bruna
sota el pes de les hores que cauen una a una.

Esquerpa i recollida, és un poble girat
de cara a la creixença lenta de la ciutat.
Nascut arran de l'aigua, en la platja sorrera
a l'altra banda llisa del port, el temps espera,
com una vila calma que sembla miri al món
quan guaita la columna del monument a Colón.

2

Sembla que fos pastada lentament de la llum,
de la sorra, i dels vents, de l'aigua i la ferum
de les velles barcasses que la calma ensopeix
quan lligades reposen, el ventre sense peix,
i les veles caigudes. Cada carrer neixia
d'una barraca fosca que un'altra ja en tenia
al bell costat, i en pedres cada fusta es tornava

TAS-632(86)

i es feia així la vila damunt la sorra brava.

Ratlla trencada i dura de terrats que l'onatge
darrera seu oculten. Es pels ulls una imatge
de vaixells i de barques, de veles i de pals,
de magatzems enormes i de xxxxxxxxx petits sorrals,
de cistelles rodones de peix viu que es belluga,
de flaires de marisc en l'ormeig que s'eixuga,
de finestres obertes i robes virolades
i gent de mar que fa l'olor de les onades.
Es pels ulls una imatge que crida a la quimera,
a la frisança tímida que dins el cor espera;
amb el desig la crida de les terres que hi han
més enllà, port enfora, més enllà la mar gran.

3

Vora la sorra blana i el port, sa fesomia
d'olor coent i pedra s'enfosqueix cada dia.

Cases baixes, carrers que atansen els balcons.
Fortor de peix, de veles plegades, de taulons
amb verdet i la mescla de les colors més fortes
- el verd, el blau, el groc, el vermell - en les portes
i en les robes que pengen posades a secar.
En colors i en olors la llum tota es desfà.

4

Els carrers s'arrengleren amb la blavô en el fons.
Carrers oberts, carrers iguals, carrers bessons,
amb cortines caigudes i finestres badades,
veient-se les alcoves humils emblanquinades.

TAS.632(82)

Entre mig dels ferros dels balcons, les cassoles
amb flors molles i ocells en justes gabioles.
I porticons pintats de viva color verda
amb l'humitat de l'aire beguda a cada esquerda.

5

La salabror que envolta tota la barriada,
pica en la gola, fent-se narius endins, se bada
com una flaire oculta i en l'aire regalima
i és un fil de fum que s'envola i aprima
i és una boira clara que no es veu i se sent
i en les veles i fustes del port es va fonent.

TAS. 632(88)

Josep- Sebastià P O N S (Ille-sur-Tet, 1886)

Josep Sebastià Pons, qui est aujourd'hui professeur à l'Université de Toulouse, est la voix la plus originale et inspirée du groupe de poètes du Roussillon qui s'emploient à perpétuer en deçà des Pyrénées le culte de la la ngue catalane. Il est né à Ille-sur-Têt, qui est peut-être, dit lui-même, le plus charmant verger des Pyrénées Orientales. Et toute son inspiration lui vient de ce paysage pyrénéen, plein d'une douce grandeur et d'une sereine force. Il a su chanter, dans ses recueils, et particulièrement dans "Roses et Cyprès" et "Le bon banc de pierre" (el pedris) la terre, les gens et le ciel de son Roussillon natal. Josep Sebastià Pons connut, lors de la guerre de 1914, le sort des prisonniers, et sa longue captivité dans les camps de représailles en Courlande lui dicta de beaux poèmes pleins de sensibilité. Il a été le lauréat de bien des concoursppoètiques, tant en France que dans la Catalogne espagnole. Et il demeure, par ses vers comme par ses enseignements, le patriarche de la littérature catalane dans les terres roussillonnaises, qu'il a su chanter avec des accents sincères et émouvants . Ecoutez-le demander au potier de Saint-Martin la belle assiette décorée, symbole du bonheur, qui doit contenir les pêches odorantes de son verger.

TAS. 632 (89)

J O S E P - S E B A S T I À P O N S

Illa, 1886

AL TERRISSER DE SANT MARTI

Bon amic terrisser, faràs per mi un plat groc
no gaire diferent d'una antiga escudella;
i que la llepissada armoniosa del foc
hi deixi el ros color d'una bresca d'abella.

Que corri tot entorn un senzill filet blau;
hi pintaràs al mig un ram d'oliu salvatge
una mica argentat. Ja que ha tornat la pau,
ne vull al meu davant sempre tenir l'imatge.

Arrapa en el vernís una cigala d'or.
Si ho vols agafaré en la parra del meu hort
per servir de model la que més atabala.

Per l'amplària del plat, mira, per tu faràs,
perquè ni un sol de més dels préssecs xuclaràs
que els que t'hi oferiran l'oliu i la cigala.

COLOR DE PERLA

Cada home va seguint el seu destí;
havent passat la primavera,
el clarissim estiu ve a repartir
el blat i l'ordi entorn de l'era.
El sol de la muntanya ponentí
fanalleja en el gorg de la ribera.
De l'ombra i de la bruma de la nit,
tan menuda, la fulla és esblaimada,
i en el desembre engelosit
l'aigua del rierol sembla aturada.
Ara no puc cantar com al matí
la lleugeresa d'herba que hi naixia,
les botes del celler plenes de vi,
el blanc ramat i l'ase en l'establia.
Aquell encís s'escola ara per mi,
i l'esperit demana una altra via,
a fi d'oir un altre concert;
i vet aquí perquè mon cant s'esberla,
ahir color de fruita i de ram verd,
i avui color de perla,
color d'aire desert.

AS-632(90)

F R A N C E S C P U J O L S

Barcelona 1884

LA BALADA DEL FUSTER

Jo vaig voler ser fuster,
l'ofici que més m'agrada;
Sant Josep també ho va ser
i de molta anomenada.
A casa hi venien bé,
prô una cosa els espantava:
que el dia que es moriran
jo els hauré de fer la caixa.

Me van posar d'aprenent
a cal fuster de la Plaça:
als primers dies que hi sóc
tota la gent s'hi parava.
- I doncs, que fas de fuster? -
era lo que em preguntaven.
La feina que faig de gust,
el fer l'adob d'una casa:
la casa que hem adobat
una noia s'hi estava.
Quan aprio els finestrons
ella passa la bugada:
només que per a apriâ'ls
de vegades els tancava.
Quan el quarto era tot fosc
ella fugia espantada,
que un dia jo li vaig dir
si volia una abraçada.
El dia que entro a fadri,
per una cosa m'agrada:
si la trobo pel carrer
la bona nova li dava.
Ella em diu que em porta amor
i jo que més n'hi portava.

La botiga que jo tinc
me la va comprâ el meu pare.
El dia que em vaig plantar
me van veñî a fê un encàrrec.
la feina que m'encoman,
si li faria una taula.
La taula prou la faré,
i més que no em demanava,
que també li faig un llit
i tot parament de casa.
L'armari que jo vaig fer
hi posarem roba blanca;

TAS-632(91)

la calaixera que he fet
hi haurà una pedra marbre
que jo l'aniré a comprar
la vigília de casar-me.

Ara que ja sóc casat
i tinc botiga parada
ens ha vingut un fillet
que tots dos ens l'estimàvem.
Ella el baixa a la botiga,
un bressol li apriava,
feia un bon munt d'encenalls
i allí damunt el posava.
El fill, que se'ns fa grandet,
hi feia moltes rialles.
De tan grandet com se'ns fa
tenia les dents posades;
li poso el dit a la boca
i em sento que em mossegava.

Un dia, en havent dinat,
sento tocar les campanes,
que s'ha mort un company meu,
el que jo més m'estimava.
L'encàrrec que a mi me'n fan,
si li faria una caixa:
la caixa jo li faré
si la força m'hi bastava.
Així que sóc a mig fer,
el plor que em ve m'anegava,
més que més que ara es fa fosc,
com les vetlles són molt llargues.
Company meu, no podré pas
de tant com jo t'estimava.-
Te'n veig entrà un foraster
que me'n dóna una abraçada:
amb l'abraçada que em dó
conec al que m'abraçava.
- Sóc jo, que et vinc a ajudar,
que tu no em pots fer la caixa:
de tants companys que hem sigut
la teva força no hi basta.-
Jo m'assento en un recó,
que el plor cara avall m'anava:
cada cop que ell ha donat
els ulls com mars me rajaven.
Tan bon punt ell ha enllestit
me'n dóna una altra abraçada,
se'n posa la caixa al coll,
i carrê avall se n'anava.

TAS-632(92)

M I Q U E L F E R R À

Palma de Mallorca 1885 + 1947

S E T E M B R E

Aquella primavera ja és lluny per no tornar;
fugí batent ses ales en la claror xalesta;
de sos daurats ensomnis, una tristesa en resta,
i de ses flors tan belles, ni una en va fruitar.

Ara, que com una ombra l'estiu declina ja
i es va emboirant de llàgrimes sa lluminosa festa,
¿no sents per tot difondre's, ànima meva, aquesta
sentor de flor marcida qui en l'aire se desfà?

Potser l'abril, d'enfora, l'ultim adéu t'envia.
El seu record perfuma l'estiu en sa agonia,
encomanant als aires un mal d'enyorament.

Somriuen en les postes diafanitats llunyanes.
Amb una delicada tristesa de germanes,
les roses de setembre s'esfullen lentament.

L'ALTA REMOR DELS PINS...

L'alta remor dels pins en serè migdia
per sobre un mar de llum s'enduu mon pensament
cap a la terra d'or que vaig deixar un dia,
recò de paradís que enyora el cor dolent.

En hores estivals de blanca poesia,
quantes vegades dins l'atzur incandescent
l'alta remor dels pins en el serè migdia
bressà de ma infantesa el clar encantament!

Avui bressa només mes buides enyorances;
s'emporta el meu dolor damunt ses ones manses,
l'eixampla i el difon pel blau de l'infinit.

I un bàlsam immortal, en la ferida oberta,
vessa del cel, en tant que l'ànima desperta
s'adorm amb la cançó del temps idde l'oblit.

PAS-632(93)

C A R L E S R I B A

1893

ESTANÇA

El sol s'allunya i a flor de riu
rossega un llarg mantell de calitja daurada,
que un vol d'orenetes forada
- xiscle precipitat, cop d'ala esquiu.
Diria's un monarca enorme que somriu
d'entremaliadures de mainada:
la seva almoina d'or es torna esbojarrada.
No ploris, massa novella Amor:
una llàgrima, dins aquesta pompa estesa
es fondria sense tristesa.

Cada pinacle és com un pistil
d'una múltiple flor jovenívola i nua
que el propi aroma extenua
- calze desclòs com un desig gentil.
Tot torna a sê innocent: la ciutat i l'abril
i el teu besar, cinyell que no es desnua,
que estreny els mots darrera una ombra roja i crua.

- I l'or s'escola sobre el riu.- Oh Amor
remordida, esclafeix el teu parlar sonor
dispersant-se en estels de jovenesa
que aturin cel amunt la vella nit ofesa !

TAS-632(94)

C A R L E S R I B A

UN AMANT CRIDA EL NOM...

Déu podia haver fet descloure
una rosa més, la més noble,
en l'alba d'una illa sense homes;
per un remot canvi nocturn,
entre el seu cel i el nostre rompre
en somrís un astre, el més pur ;
en un golf secret, fer expirar
tota la dolçor del mar gran
en l'onada més radiant:
ha preferit que un amant, sol
pel trist carrer, digués un nom,
de sobte l'inefable nom,
el cridés al vent matusser
que venteja tots els rosers,
les veles de tots els mauxers,
i fa rasa la nit humil
del gai vianant sense asil.

CONJURARIA...

Conjuraria, mans al cel, la nit,
i amb la nit, una tempesta ardent:
grans vents que desnaturen harmoniosos llacs,
i corns d'empait sorrut en la dolçor dels bacs,

TAS-632(95)

i brusques morts d'estels; i de sobte, després,
una aurora esclatant que et revelés
- conjuraria, mans al cel,
per a omplir els teus braços oberts.

Em caldria, la mà sobre el teu front,
el parlar d'un llenguatge inexistent :
violins entre els nacres d'un tresor submarí,
i aloses sobre el mon en son primer matí,
i síl.labes de fonts ; i de sobte, després,
ton nom quotidià que et despertés
- caldrien, per a acompanyar,
amor, els meus somnis oferts.

1938.

TAS-652(96)

C A R L E S R I B A

ELEGIES DE BIERVILLE

BBBBBB

←Súnion! T'evocaré de lluny amb un crit d'alegria,
tu i el teu sol lleial, rei de la mar i del vent:
pel teu record que em dreça, feliç de sal exaltada,
amb el teu marbre absolut, noble i antic jo com ell.
Temple mutilat, desdenyós de les altres columnes
que en el fons del teu salt, sota l'onada rient,
dormen l'eternitat ! Tu vetlles, blanc en l'altura ,
pel mariner, que per tu veu ben girat el seu rumb;
per l'embriac del teu nom, que a través de la nua (ga garri
ve a cercar-te, extrem com la certesa dels déus;
per l'exiliat que entre arbredes fosques t'albira
subitament, oh precis, oh fantasmal !, i coneix
per ta força la força que el salva als cops de fort (na, tu
ric del que ha donat, i en sa ruïna tan pur.

Era tan trist l'amor a l'ombrosa vora enllacada
dels records adormits, tan solitari en la nit
dels rossinyols - ah dolcíssima cosa certa, certa,
cant absolut, per damunt l'alba que et trenca - era tan
pàl·lid dins la profunda rodona dels tells - cristal·li (na
de primavera, però sols en l'altura - que el mar
ens ha obsedit, perquè fos l'estrella més pura, si (hi era
i ens oblidés el Temps, i el pensament, exaltat

TAS-632(97)

sobre l'escuma errabunda, engendrés ocells sense nombre
que el seguissin, oh blancs, gais cavallers del seu vent!
Fins que ens ha pres una illa més verda enllà de les illes
verda com si tot el que dins terra és impuls
dolç i obstinat de pujar per ser llum amb la llum contra
l'ombra,
triomfés allí ona per ona, en l'espai
indecis - i en els ulls i en l'ànima: oh més intensa
suavitat abans d'un occident més secret;
oh cant líric que es dreça a l'extrem abrupte del somni,
veu i mon acabant junts sobre el buit inhumà!
Torna a tenir-me el vell parc; al llarg dels meus versos
les aigües
llisquen monòtonament com un destí presoner.
Jo no el sé recordar com l'he vist, sinó com el preveia,
canvi més ric i més pur de l'alegria del mar,
l'últim flotó maragdí del rumb nocturn. Però encara
més innocentment tantes imatges i tant
ai! d'impensable sentit s'han canviat i es contenen
en el fervor dels dos enamorats juvenils
que al bell cor de la immensa ciutat fumosa ens obriren
llur paradís ple de llum, de voluptat i de risc.
I m'és dolç de comprendre que, dels feliços, agraden
únicament als déus els que han volgut, com els déus,
sota el llit amorós l'onada inestable, i bevent-los
les rialles, els vents que han mesurat el gran freu.

Per a Joan i Elizabeth.

1939.

TAS-632(98)

J O A Q U I M R U Y R A

Girona, 1858-1939

Com per a Bernat Metge, la glòria literària haurà coronat Joaquim Ruyra per la seva prosa més que per la seva poesia. Però àdhuc si oblidéssim que Ruyra ha publicat "El País del Pler" i "La Cobla" i que ha cisellat sonets d'una bella factura parnassiana a les "Marines i Boscatges" podríem trobar algunes de les millors pàgines líriques de la moderna literatura catalana. Per això el seu nom no pot mancar en una antologia de la poesia catalana, tot i que l'obra poètica de Ruyra sigui un xic negligida davant la justa admiració que desvetllen "La Parada" i "Pinya de Rosa".

Més que novel.lista, ~~però~~ en realitat, Joaquim Ruyra era un poeta, ~~que emprés la prosa o el vers~~. Els seus sonets, ja ho hem dit, son parnassians, o bé recorden les invocacions ardents de religiositat del Verlaine de "Sagesse".

Joaquim Ruyra va nàixer a Girona en 1858. Ha publicat pocs llibres, però llur ressò i llur durada han estat considerables. L'any 1906 fou dit "l'any de "Jacobé" per la sensació que causà la seva novel.leta. Ruyra era també filòleg, matemàtic i filòsof interessant. Moria a Barcelona pel febrer del 1939, pocs dies després de la caiguda de la ciutat, i això li evità de veure pertorbada la seva vellesa per noves persecucions i d'haver d'assistir a la supressió total de la llengua que ell havia amorosament polit com un instrument preciós tota la seva vida.

TAS-639 (99)

J O A Q U I M R U Y R A

E S T È T O N

No diu res a la carn sa angelical nuesa.
Hi ha en sos ulls d'atzur llunyàries d'infinit.
De dia té son cos d'albor i esplendidesa,
traspuen sos cabells la fosca de la nit.
I amb son airós volar, que encanta l'esperit,
mou totes les remors de la naturalesa.

Com en un gran mirall, sa divinal figura
se pinta dins el si gegant de l'univers.
Es a la terra, al cel, al mar... Arreu fulgura
i un goig de paradís infon a tots els sers.

Es l'únic àngel bo que, collida la poma,
no ens és restat ocult per l'ombra de la mort.
Adhuc a la dolor don regalada aroma
que fa cantar el trist amb inspirat transport.

E L S C O R S

En dubte no ho poseu, senyora mia:
cada cor és un mon amb païsatges.
Cors he vistos on mai l'amor hi nia,
són mons d'eternes neus, sens flors ni herbatges.

N'he vistos que són mons de fantasia:

TAS-632(100)

molts palaus fets de boira, molts miratges...
No vulgueu pas tenir-hi veïnatges,
vós que sou veritat i poesia.

El meu, senyora, és un verger de lliris
esllanguits, pàl.lids, tendres, tremolosos,
de rosada de llàgrimes remulls.

D'enyorances de llum entre martiris
s'alcen dins l'ombra i, pel desig desclosos,
esperen la claror dels vostres ulls.

Ruyra -?

TAS_632 (101)

EN EL PORT

Vaig viure
a prop de la mar lliure
que salta de ma terra entre els penyals.
Tristesa
em fa aquesta aigua, presa
dintre un àmbit cercat de muradals.

Feixuga
l'ona així no es belluga
i ha perdut el seu geni i els seus cants,
sa rica
vivacitat bonica,
sos llustres més simpàtics i brillants.

Jugava,
la mar que enyoro, brava,
amb els vaixells que hi feien llur camí.
Com morta,
aquesta els fusts suporta→
que pesen, adormits, sobre son si.

Aquella
quan l'aire l'escabella,
sembla que riu, brindant-se a sos petons:
aquesta,
no alça per cap vent cresta,→
com tolida, sens goig ni il.lusions.

Sorruda,
bruta, groguenca, muda,
dels traficants esclava, s'ha envilit.
Sa vista
mon ànima contrista
i augmenta l'enyorança en el meu pit.

De "La Cobla" 1931.

TAS-632(102)

J O A N S A L V A T P A P A S S E I T

PAISATGE DEL PIRINEU

Ara a les nits al Pirineu
sembla nevar de tanta lluna
- és cert que als pics hi ha encara neu
i és cert també que ho fa la pruna
tota florida que ara es veu.

Sembla quieta i va brunzent
tota empolvada de fortuna,
mira's a l'aigua d'un torrent
i es veu ben blanca
però és bruna
que els roquissers senten turment.

Diu la granota el seu cant ronc
- cant a la molsa i a la runa -
i sembla un home cada tronc,
fidels soldats que té la lluna :
soldats que amaga el núvol bronc.

Cada filera és un camí,
llances esteses una a una;
si el núvol bronc passa per'quí
cada filera pren tot d'una
l'aire d'emprendre un nou destí.

Clara, rodonaṃ pas rabent

TAS. 637 (103)

al Pirineu sembla una duna
perquè la lluna es dóna al vent.

- Em plau l'amada com la lluna
en aquesta hora en què rê es sent.

DIUMENGE AL PORT

Avui volen tan altes
les gavines del Port,
que planegen només:
el pal més jove i prim
del "Maria-Angeleta"
sota la bola d'or,
ou el dring transparent de llurs ales quietes.

De cara al sol
cent veles;
i el banderol vermell que rumbeja el seu frec.

El vaporet passeja els bells somnis atlàntics
ran dels molls en la calma:

L'home de les taronges passa el carretó ple.

MS-632 (104)

MESTER D' AMOR

Si en saps el pler no estalviïs el bes
que el goig d'amar no comporta mesura.
Deixa't besar, i tu besa després
que és sempre als llavis que l'amor perdura.

No besis, no, com l'esclau o el creient
mes com vianant a la font regalada ;
deixa't besar -sacrifici fervent -
com més roent més fidel la besada.

Què hauries fet si maries abans
sense altre fruit que l'oreig en la galta?
Deixa't besar, i en el pit, a les mans,
amant o amada - la copa ben alta.

Quan besis, beu, curi el beire el temor:
besa en el coll, la més bella contrada.
Deixa't besar
i si et quedava enyor
besa de nou, que la vida és comptada.

PAS-632 (105)

S E B A S T I A S A N C H E Z - J U A N

ODA AL POBLE NOU

BBBB------

Un paner de forner fou bressol de ta lluna
més gràcil que les altres, la dels vellets xirois;
l'estel polar és l'estel dels nois
que els deixà als dits la corda bruna.

Penjarelles de fruita i espolsadors carmins
clenxinen les teves petites botigues;
la teulada de vidre del mercat, als matins,
té somnis de sirenes i d'aurores antigues.

El vent duu flors de sol als teus balcons
- aigües de nacre, roba jogassera,
son enganxada als porticons
amb teranyines de la primavera.

Pintades amb esponges del teu cel,
fa l'ullet una casa marina;
el xiulet del tren esdevé gavina
i la cresta del gall, estel.

Ah, Poble Nou!, sense les sals macàbriques
de Mar Bella en tempesta a la boca dels pobres
tindrien menys de plor les obres
filles dels dits que es fan sang en tes fàbriques.

Icària passa amb trontoll de carros. Oh Poble Nou,
se't fongueren les ales com espelmes del segle dinou?

Sànchez-Juan- ?

TAS-632 (06)

Oh Poble, quan et desdibuixes
en la nit amb esclats de fira i carrossels
ets tan aprop dels cels
que els teus carrers extrems rosseguen de tombs
(d'àngels i de bruixes;

Casa de mals endreços amb encís
d'un clavicordi rogallenc, paraigua
vermell, sol polsegós ensunyadís,
i a la vorera uns arabescos d'aigua
i en la foscor rellotges sonants del paradís.

El cor loquaç fa pausa : l'oratjol
recull l'alè, com de violes ;
oh Rambla del Triomf, d'ombres penjades, voles,
en aletes d'ocell, al mar que et vol ?

Via del sol solemne
- estrafet pel comerç amb agulles de fusta - ,
sents lluny petges de dansa ? : adorem-ne
l'olor de glasses que l'espai degusta.

Entremig dels teus arbres i els focs de Sant Joan,
passaren, passaran els Júpiters a colles :
Salut ! - jo cridaria en el meu cant -,
Salut, oh Poble Nou, als teus carboners nets i
(plats-i-olles !)

Visca l'oreig del teu abril,
l'onda que fa tremir l'antena,
la joia visual d'un salt a corda nena,
la gràcia d'arengades al rodanxó barril !

TAS- 632 (107)

(Ah si mon verb tingués més tintura
per miniar ta fira infinita - terrissa, cistells... -
d'una saliva dura
llampant en la posta -sonora d'organells !)

Recó de nit amb claror verd-poma:
prestatges, cordills ; conserves, fregalls.
L'esguard incoherent, en tos miralls,
vessa les gotes de la teva aroma.

TAS_632(108)

A B E N D L I E D

El cel té una blavor de miosotis. Rosa,
un núvol ens amaga el sol ponent,
i la mà freda de la tardor posa
una mica d'or a l'ala del vent.
Oh tarda de novembre! Lent,
el dia mor en cada cosa.

Una boira poc densa flota, vaga
i violeta en un fondal humit.
Un toc de campana llunyà naufraga
a les riberes de la nit.
Jo sento en el meu pit
alguna cosa que, com en el món, naufraga.

Llavors, a fer-me companyia,
arriba de molt lluny un cant de melangia,
missatge d'Ariel.
La tarda pren una ànima de violoncel
i flors mig adormides i anònimes perfumen
el capvespre i la música de Schumann.

TAS-632(109)

ELS NUVOLS

Blanc sobre blau, els núvols, pel cel d'aquests matins,
passen sense l'angúnia de cap ànima a dins...
Aquests matins que sembla que la vida comenci
i nosaltres tornem, verges en el silenci,

a l'esperança del primer dia del món.
Els núvols fan el cel més blau i més pregon.

Somnis de l'aigua! Entorn de la seva peresa
l'aire els dóna una forma gairebé per sorpresa,

un límit en l'atzur. Fàcil com la cançó
del flabiol, als llavis, plens de sol, del pastor,

la seva ombra camina sobre l'aigua captiva
dels rius, dels llacs i de les mars. I jo, a la riba,

penso, en veure'ls passar, per quin caprici els déus
fan i desfan per sempre meravelles tan breus.

Màrius Torres.

TAS-632(110)

Notícia biogràfica

Com que aqueix poeta, nascut a Lleida en 1910, morí en plena joventut - desembre de 1942 - la seva vida gairebé no té història. Quan començava a donar fruit, la mort se l'emportà.

D'estudiant, a Lleida i a Barcelona, mostrà gran precocitat intel·lectual. Als vint anys, tenia l'esperit d'un home madur. Acabats els seus estudis de metge féu un viatge a Itàlia, i en aquell ambient es desvetllà la seva vocació poètica i produïé els primers assaigs.

Instal·lat a la seva ciutat natal, al costat del seu pare, en les hores d'oci explaiava les seves aficions literàries.

En 1935, una gripe mal resolta per tornar massa aviat a la feina, obrí el camí a la malaltia que havia d'acabar amb la seva vida. Cap a Nadal d'aquell any fou portat al sanatori del Puig d'Olena, on millorà molt fins a fer creure en la seva completa curació. Però vingué la guerra, la caiguda de la República i l'èxode dels seus familiars a França mentre ell quedava a Catalunya

malalt. Aquexa separació, que des del primer moment cregué definitiva, fou un cop molt fort i miná la seva moral. El cos s'en ressentí i poc a poc la malaltia aná empitjorant, fins a la mort, ocorregude el 29 de desembre de 1962, mort acceptada amb una serenitat impressionant.

La major part de la seva obra fou escrita malalt, lluitant amb la mort que veia venir, i lluny, probablement per a sempre, dels éssers que estimava. Això explica el fons de melangia i de misticisme de la seva lírica.

Morí sense haver publicat ni una poesia. Es que la seva modèstia era molt gran i tot li semblava no prou digne d'ésser conegut.

Deixa una setantena de poemes, una comèdia en tres actes, alguns petits treballs en prosa i fins alguna producció musical.

La seva despullos està enterrada en el cementiri de Sant Guirne de Sofaja.